

IZMEĐU POTREBA I POLITIČKIH PONUDA

Da li postoje pravi izbori za građane Crne Gore?

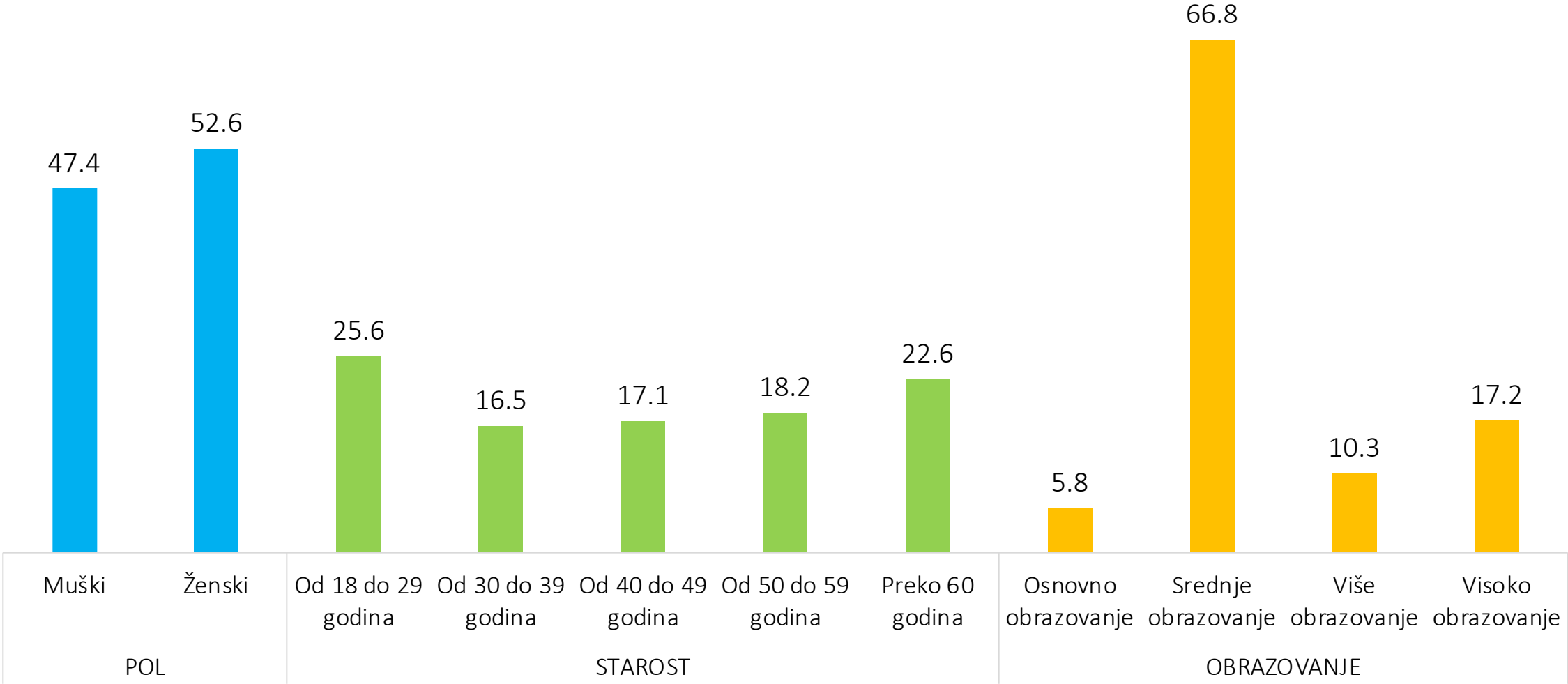
Centar za građansko obrazovanje
Centre for Civic Education

FRIEDRICH
EBERT
STIFTUNG

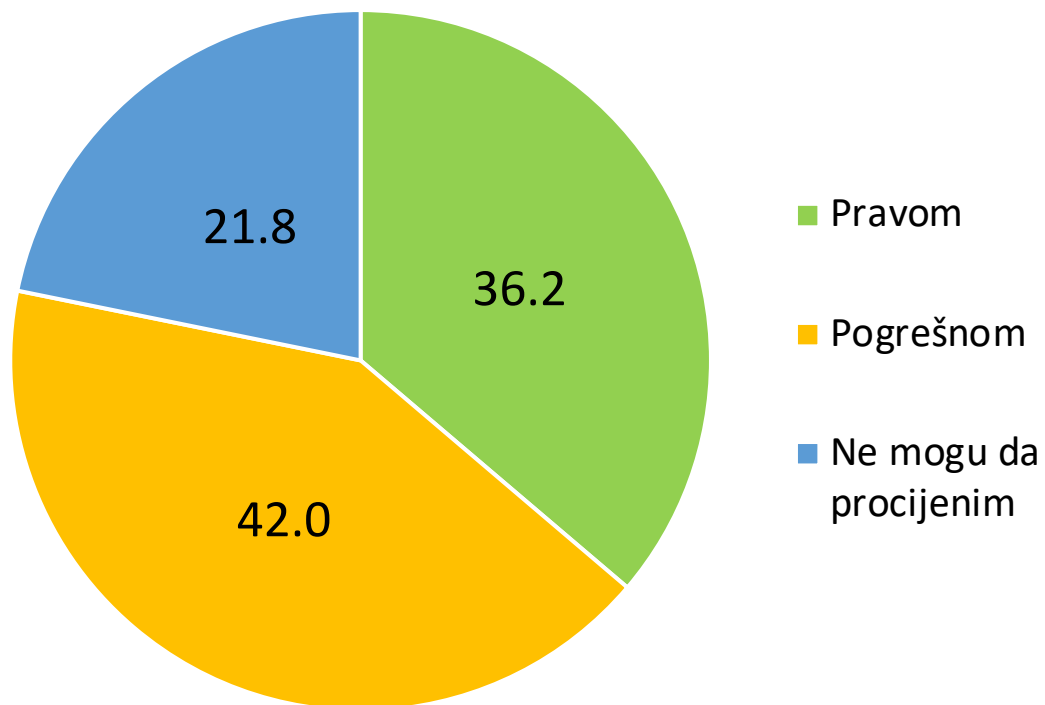
METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA

Realizacija:	Terensko prikupljanje podataka obavljeno od 30.06. do 05.07.2020.
Uzorački okvir:	Građani i građanke Crne Gore stariji od 18 godina
Veličina uzorka:	707 ispitanika
Tip uzorka:	Troetačni, stratifikovani uzorak
	Prva etapa: Region
	Druga etapa: Domaćinstvo prostim slučajnim uzorkom (SRSSWoR)
	Treća etapa: Član domaćinstva Kish tablica
Tip istraživanja:	CAPl prosječne dužine 30 minuta
Mjesta istraživanja:	10 opština iz Crne Gore Alokacija po stratumima je proporcionalna veličini datih stratumima

STRUKTURA UZORKA

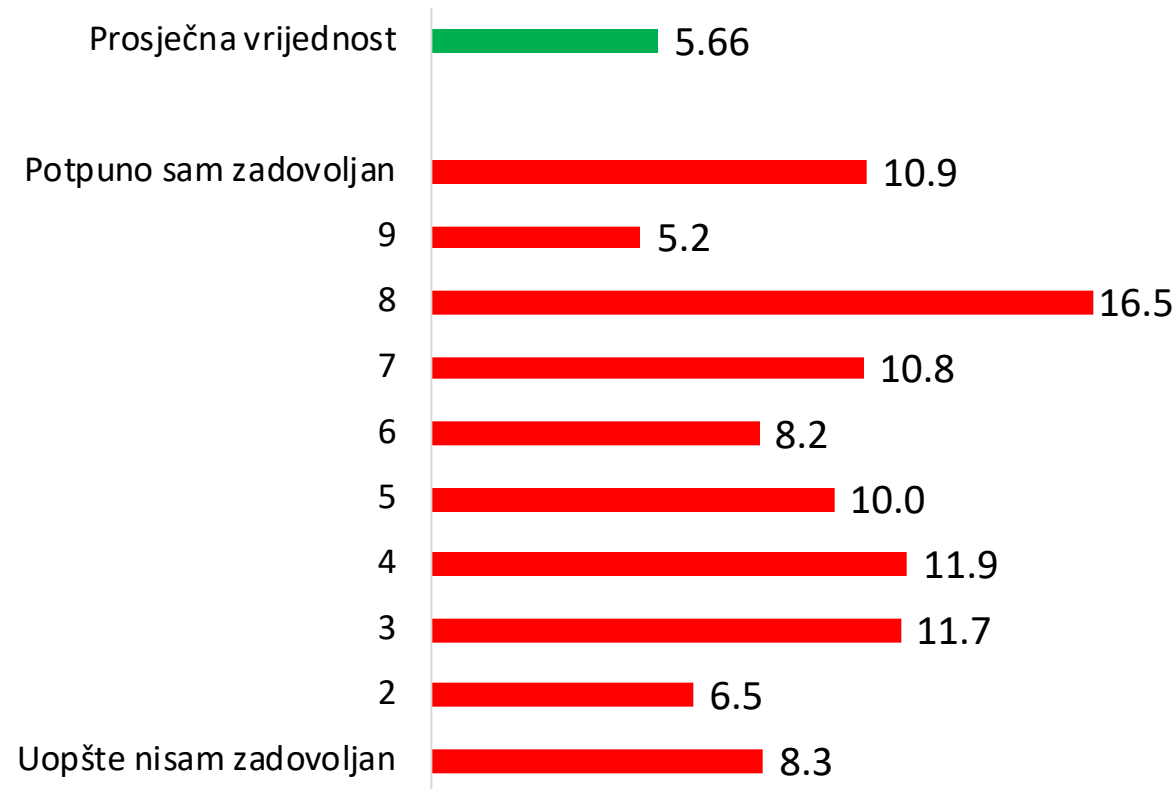

U KOJEM SE PRAVCU KREĆE CRNA GORA?

ZADOVOLJSTVO ŽIVOTOM

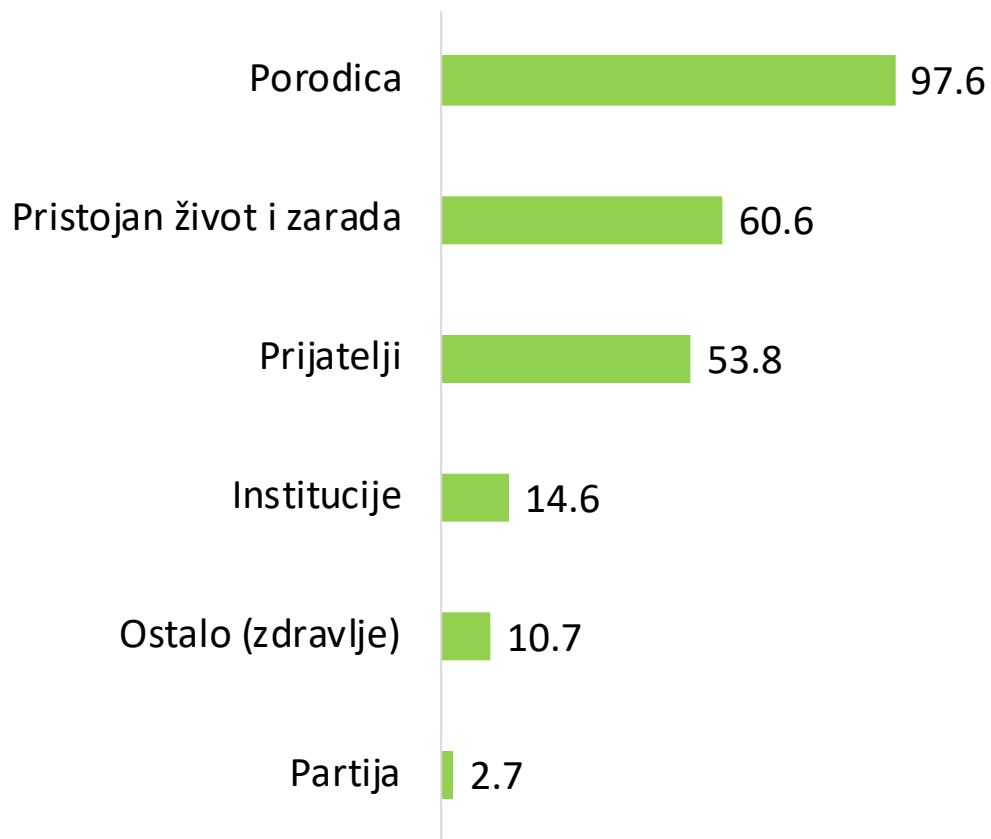
MJERENO NA SKALI OD 1 DO 10

Da se Crna Gora kreće pogrešnim putem mišljenja je 42% građana i građanki, dok nešto više od 1/3 smatra da država ide u dobrom pravcu.

Kada se to svede na ličnu ravan, odnosno stepen zadovoljstva životom, mjereno na skali od 1 do 10, prosjek je 5,66 iz čega se može zaključiti da su građani i građanke na granici između zadovoljstva i nezadovoljstva svojim životom u Crnoj Gori.

ŠTO JE GRAĐANIMA CRNE GORE NAJVAŽNIJE U ŽIVOTU?

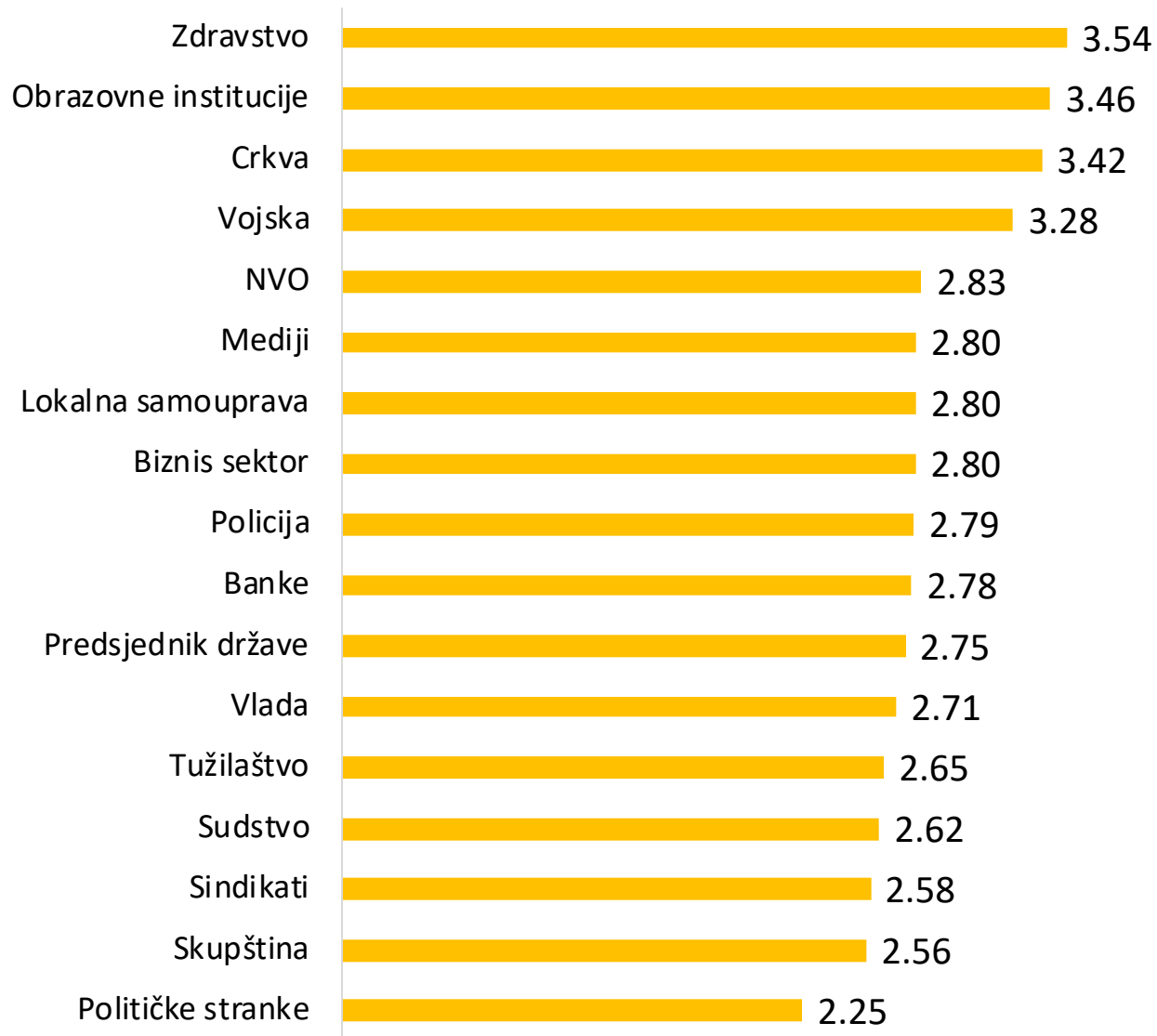

Građanima i građankama Crne Gore porodica je najvažnija, a zatim pristojan život i zarada, te prijatelji.

Po važnosti se najniže kotiraju političke partije.

POVJERENJE U INSTITUCIJE

MJERENO NA SKALI OD 1 DO 5

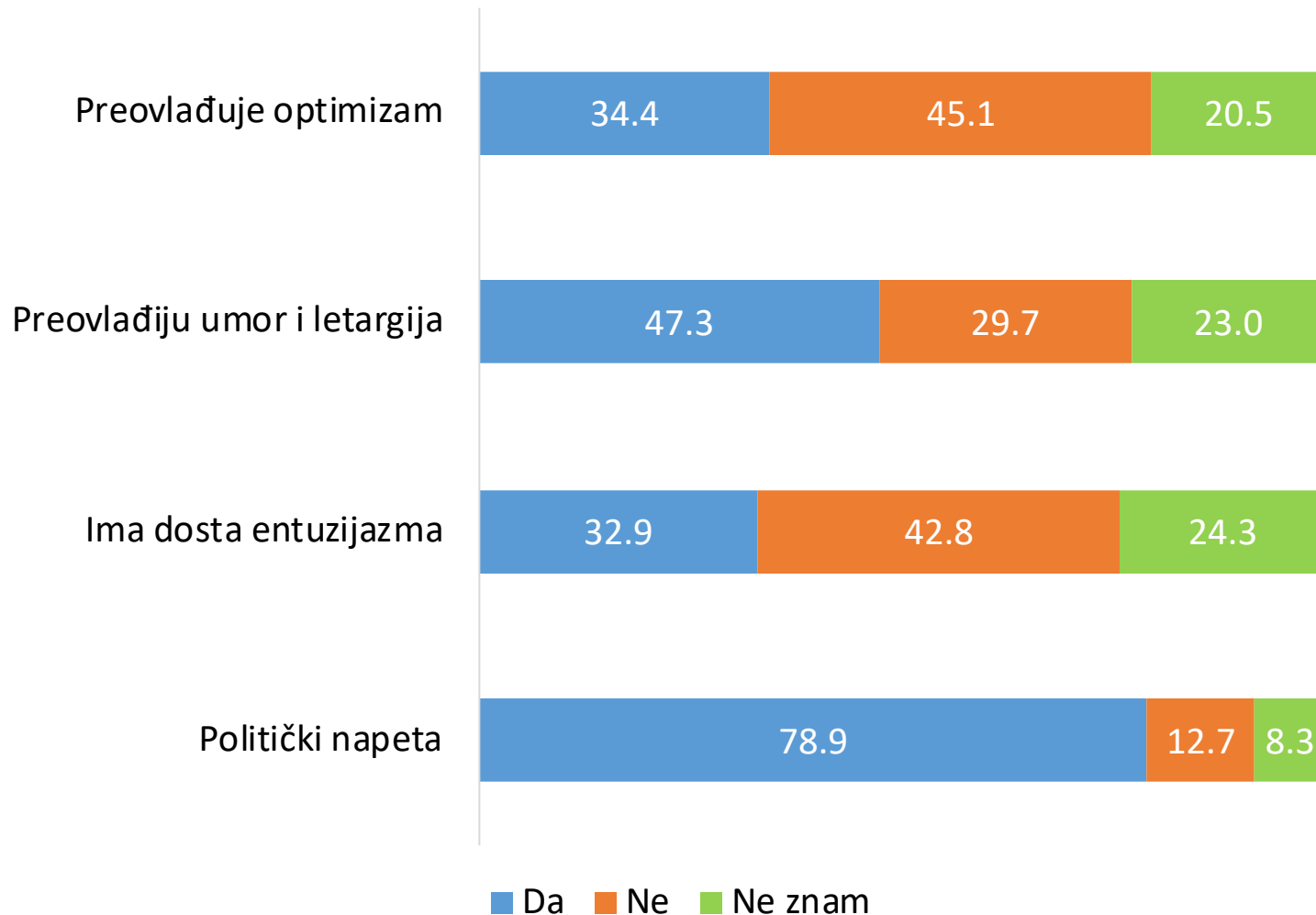

Građani i građanke Crne Gore najviše vjeruju zdravstvenom i obrazovnom sistemu, te crkvi i vojsci.

S druge strane, najmanje povjerenje imaju u političke partije, Skupštinu i sindikate.

Veoma se visoko pozicioniraju nevladine organizacije, koje su daleko iznad nekih ključnih institucija.

KAKO BISTE OPISALI TRENUTNU ATMOSFERU U CRNOGORSKOM DRUŠTVU?

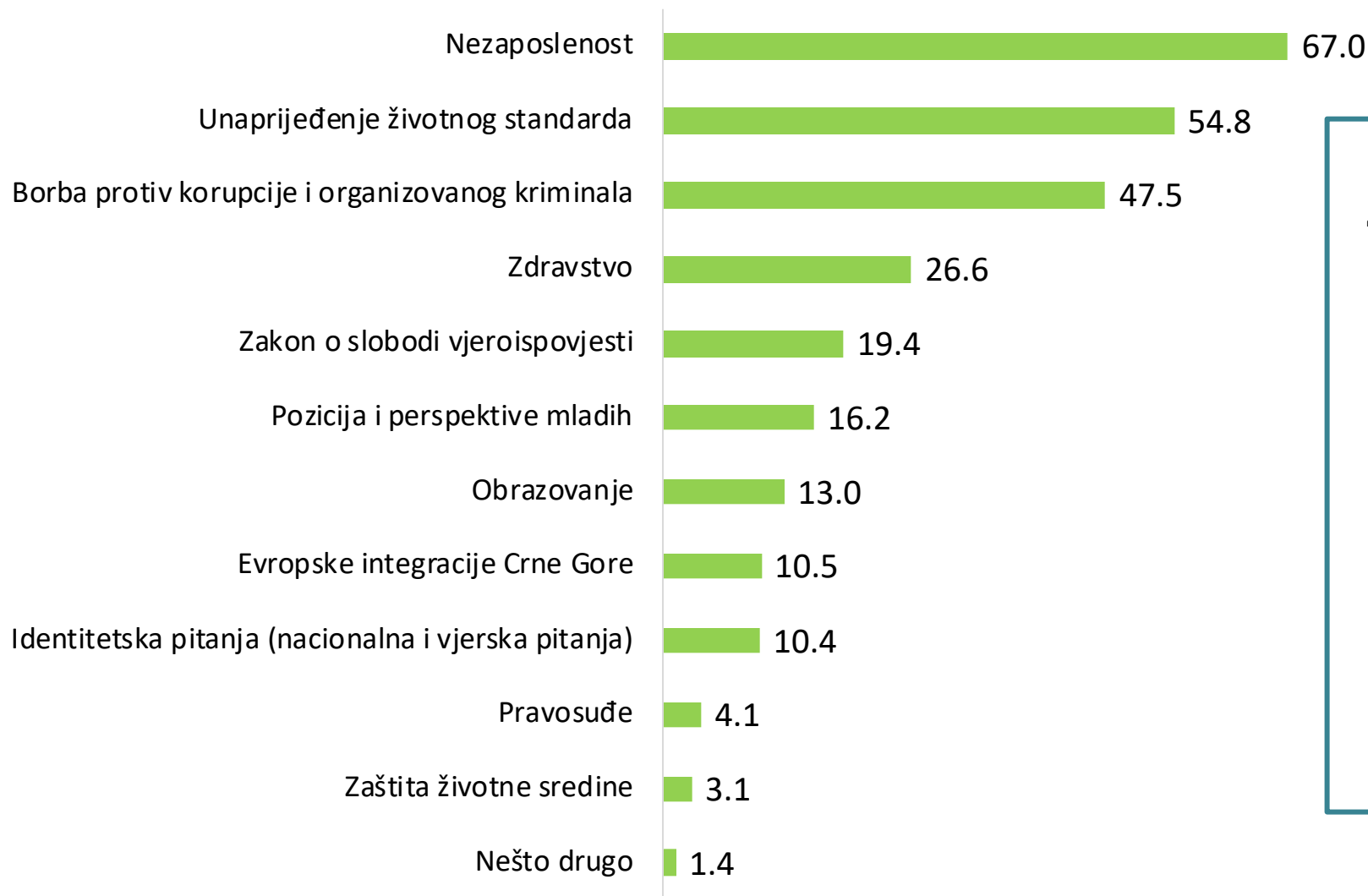

Ogromna većina, ili blizu 80%, građana i građanki navodi da je trenutna atmosfera politički napeta.

Blizu polovine je mišljenja da u crnogorskom društvu trenutno preovlađuju umor i letargija.

Svega nešto malo više od trećine smatra da ima dosta optimizma, odnosno entuzijazma.

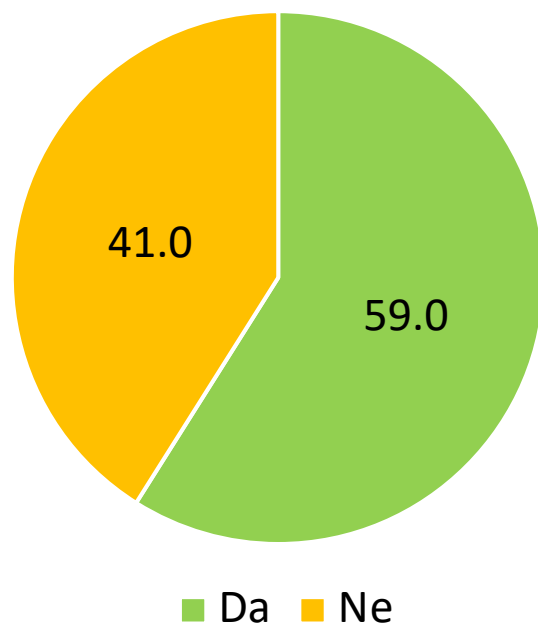
TEME KOJE TREBA DA BUDU PRIORITET U KAMPANJI ZA PARLAMENTARNE IZBORE 2020.GODINE

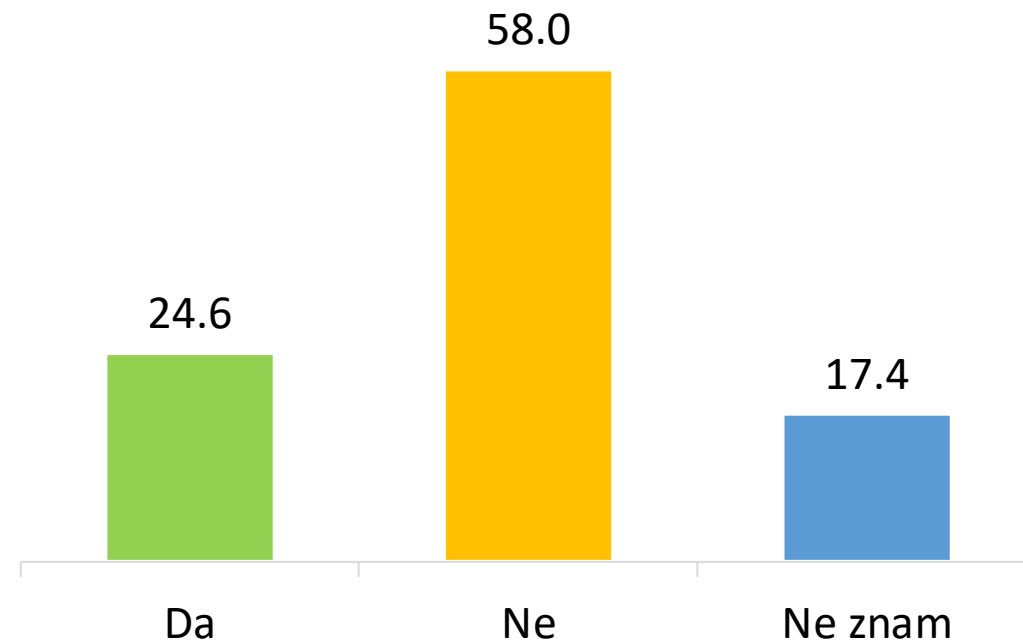
Za građane i građanke glavne teme na predstojećim izborima treba da budu vezane za socio-ekonomska pitanja, ili preciznije za:

- **Nezapošlenost**
- **Unaprijeđenje životnog standarda**
- **Borbu protiv korupcije i organizovanog kriminala**

DA LI STE ČULI DA SE NEKA POLITIČKA
PARTIJA ZALAŽE ZA BOJKOT?

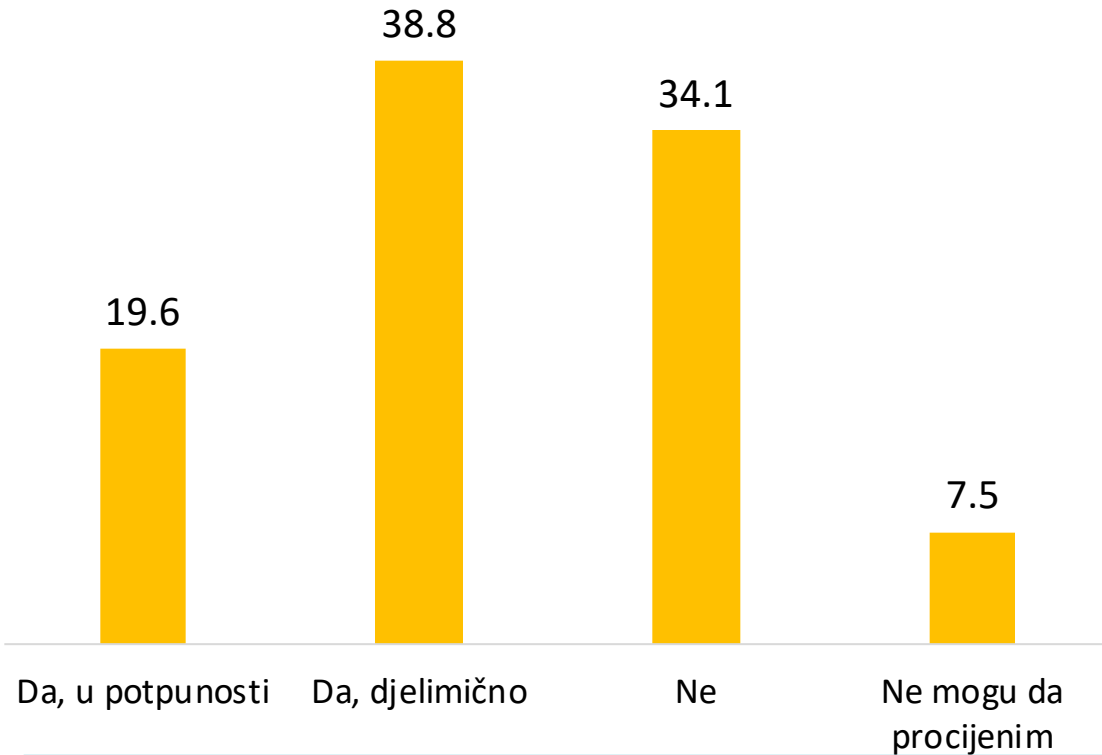

DA LI GRAĐANI CRNE GORE
PODRŽAVAJU BOJKOT
PARLAMENTARNIH IZBORA?

Većina građana i građanki je čula da se neke partije zalažu za bojkot izbora. Istovremeno, oni u najvećem procentu ne podržavaju bojkot izbora.

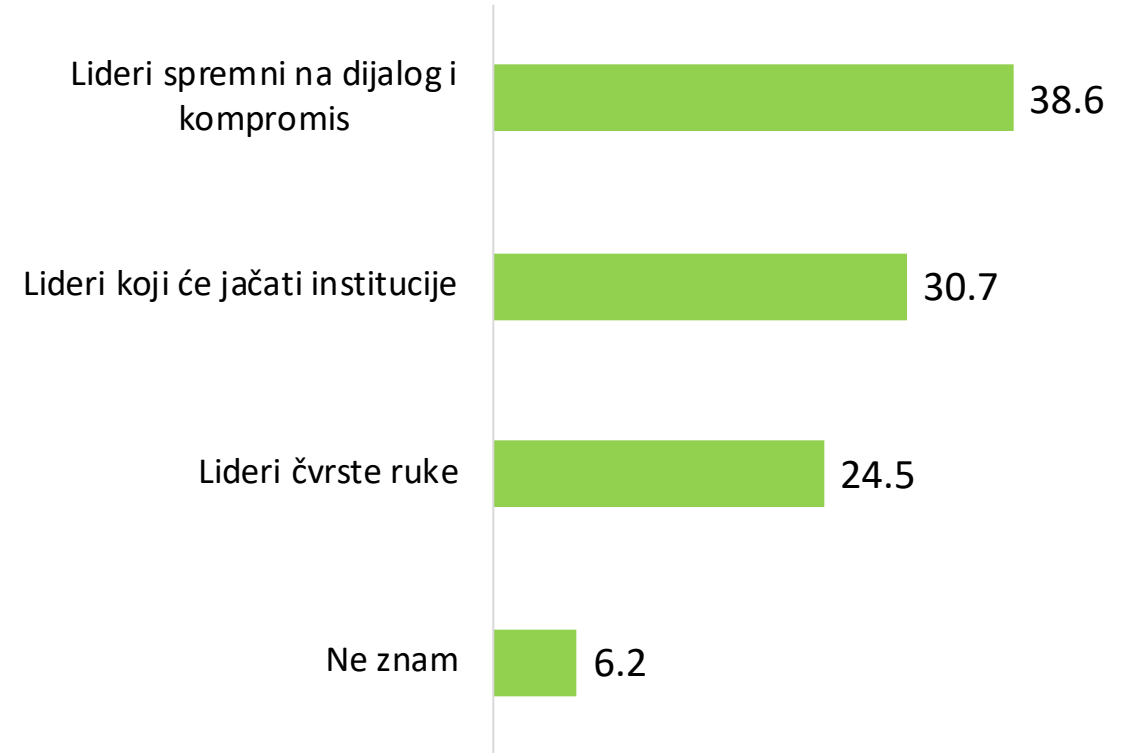
DA LI JE CRNA GORA DEMOKRATSKA DRŽAVA?

Petina građana i građanki smatra da je Crna Gora potpuno demokratska država, a nešto više od trećine smatra da je djelimično demokratska. Trećina je i onih koji cijene da Crna Gora nije demokratska država.

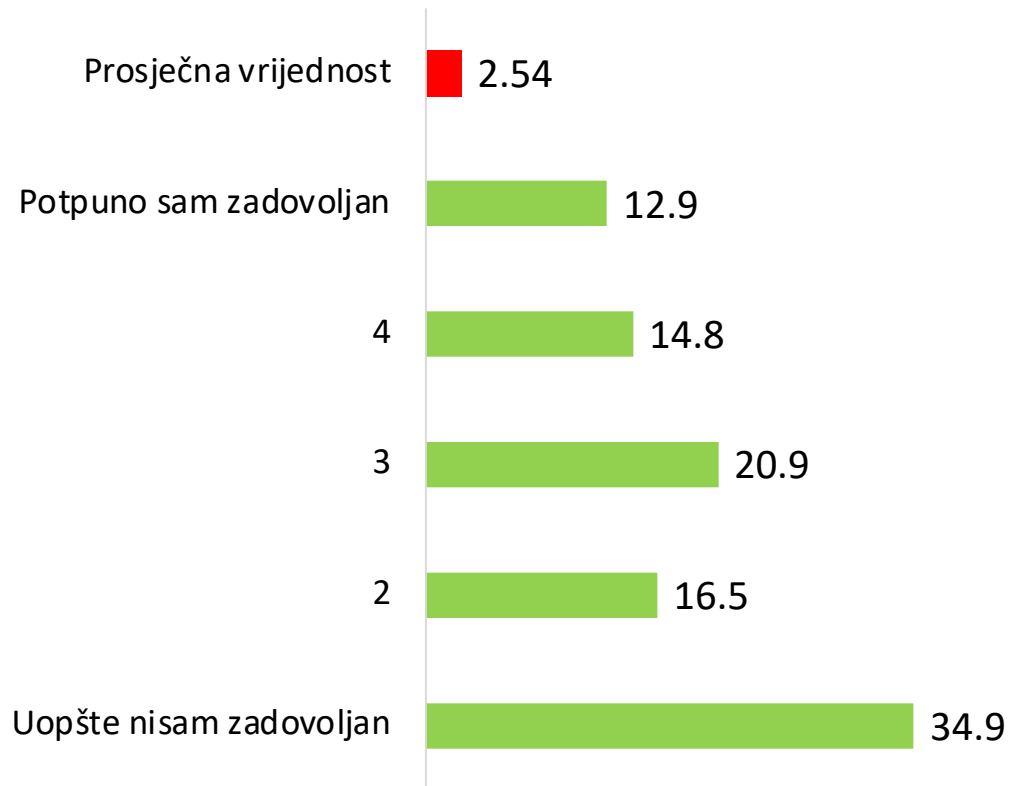
Mijenja se percepcija poželjnih lidera, pa se tako sad visoko pozicionira profil lidera koji su spremni na dijalog i kompromis, kao i onih koji će jačati institucije. Svaki četvrti ispitanik smatra da Crnoj Gori treba lider čvrste ruke.

KAKVI LIDERI TREBAJU CRNOJ GORI?

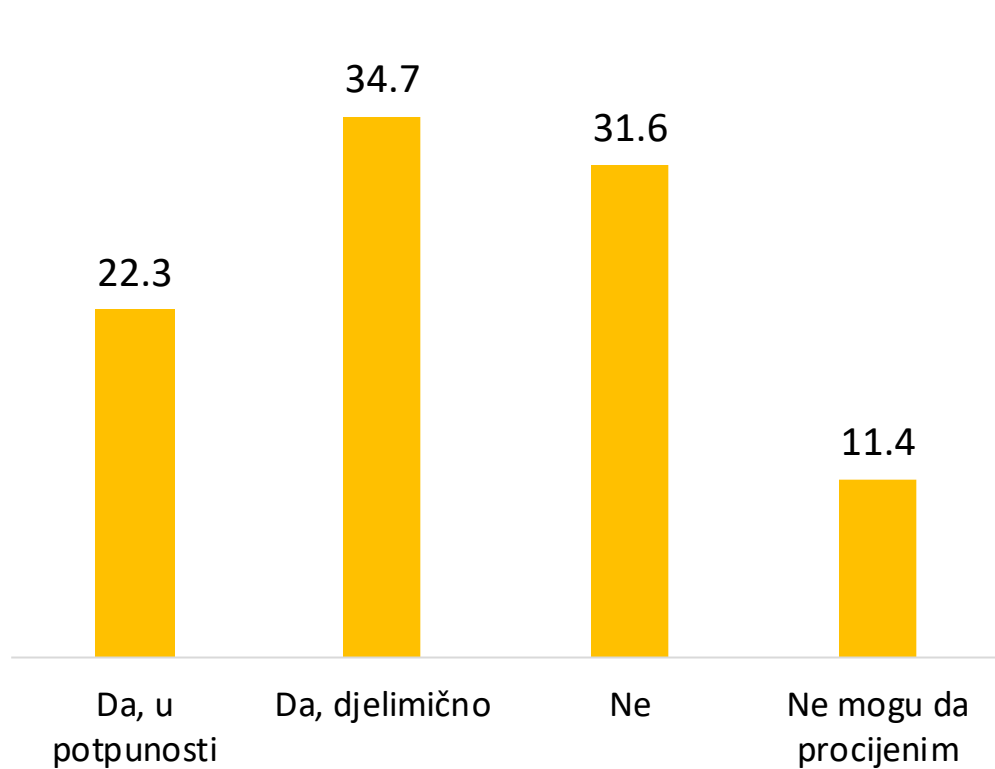
KAKO SE OCJENJUJE RAD VLADE CRNE GORE?

MJERENO NA SKALI OD 1 DO 5

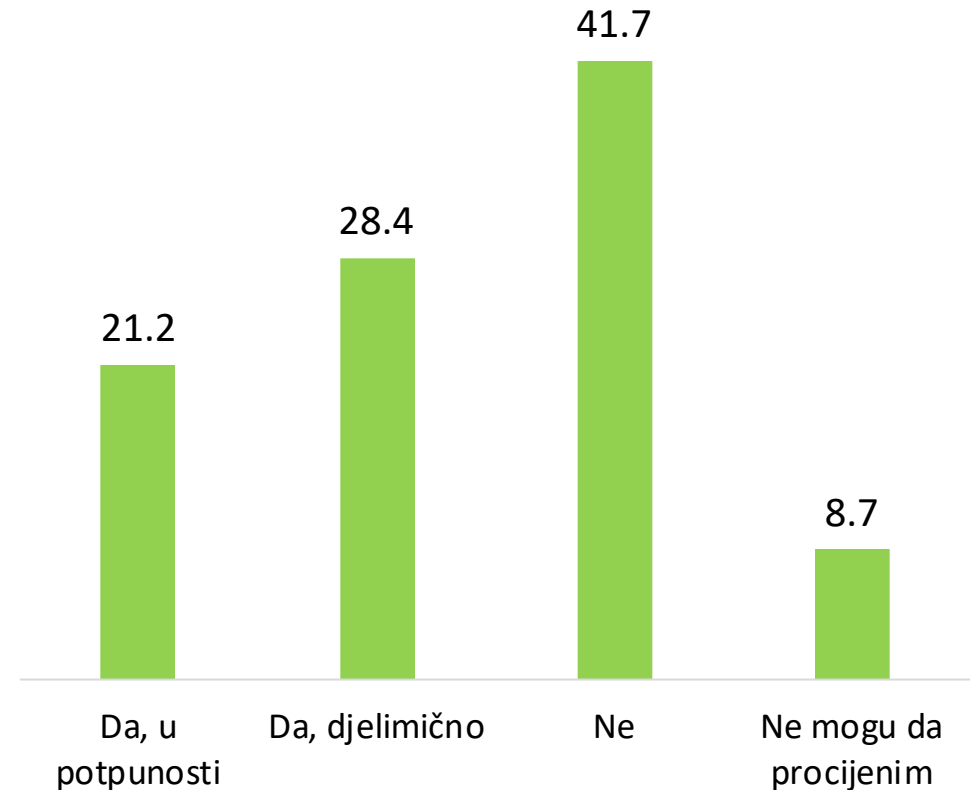

Na skali od 1 do 5, građani i građanke su dosadašnji rad Vlade Crne Gore ocijenili prosječnom ocjenom 2,54.

DA LI POSTOJE USLOVI ZA DEMOKRATSKO ORGANIZOVANJE IZBORA?

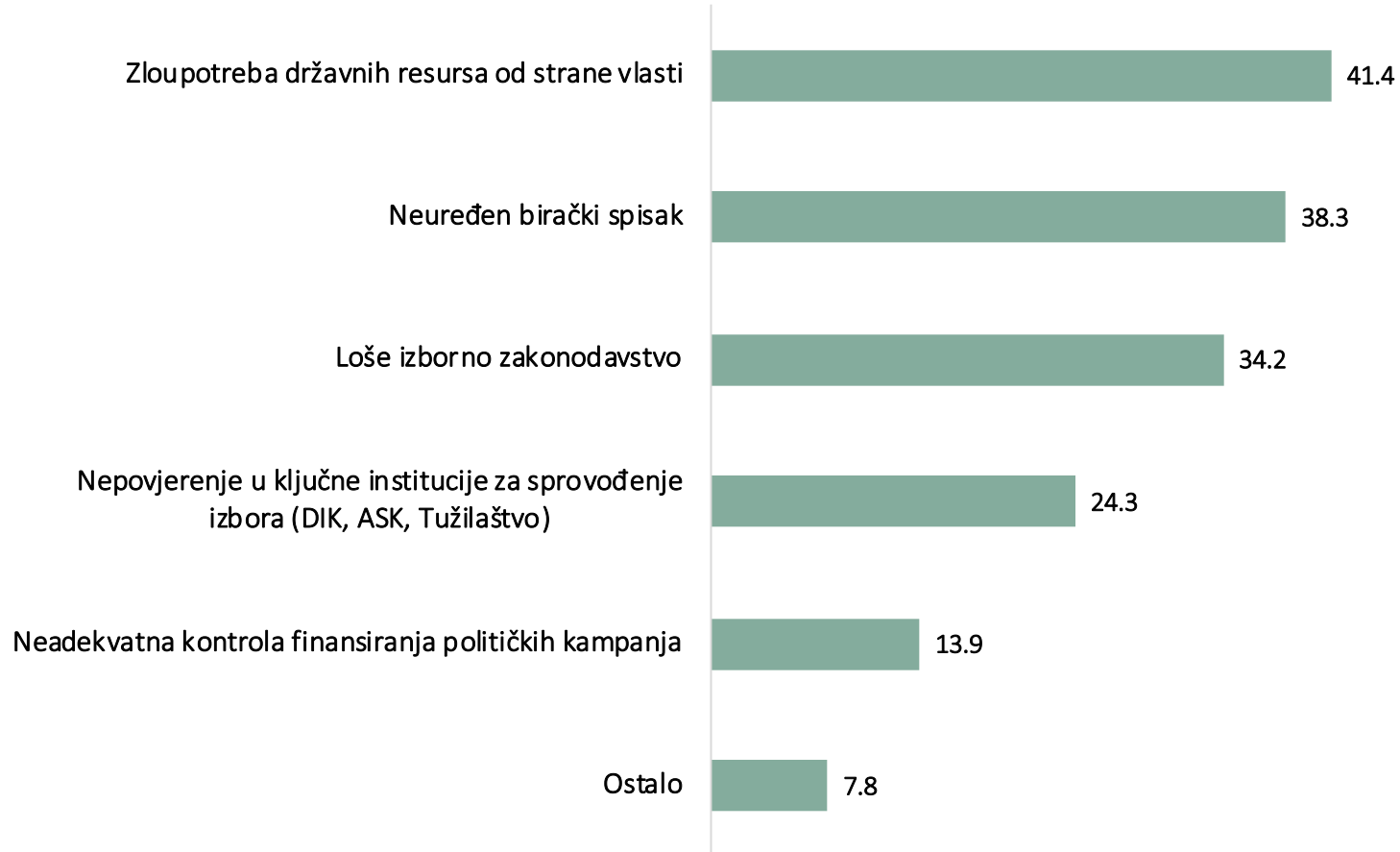

DA LI SU IZBORI FER I POŠTENI?

Malo više od petine građana i građanki cijeni da u potpunosti postoje uslovi za demokratsko organizovanje izbora, dok trećina smatra da postoje djelimični uslovi a trećina da ne postoje takvi uslovi. Nešto malo manje od polovine građana i građanki mišljenja je da su izbori u Crnoj Gori, u potpunosti ili djelimično, fer i poštjeni.

GLAVNE PREPREKE ZA ORGANIZOVANJE FER IZBORA U CRNOJ GORI

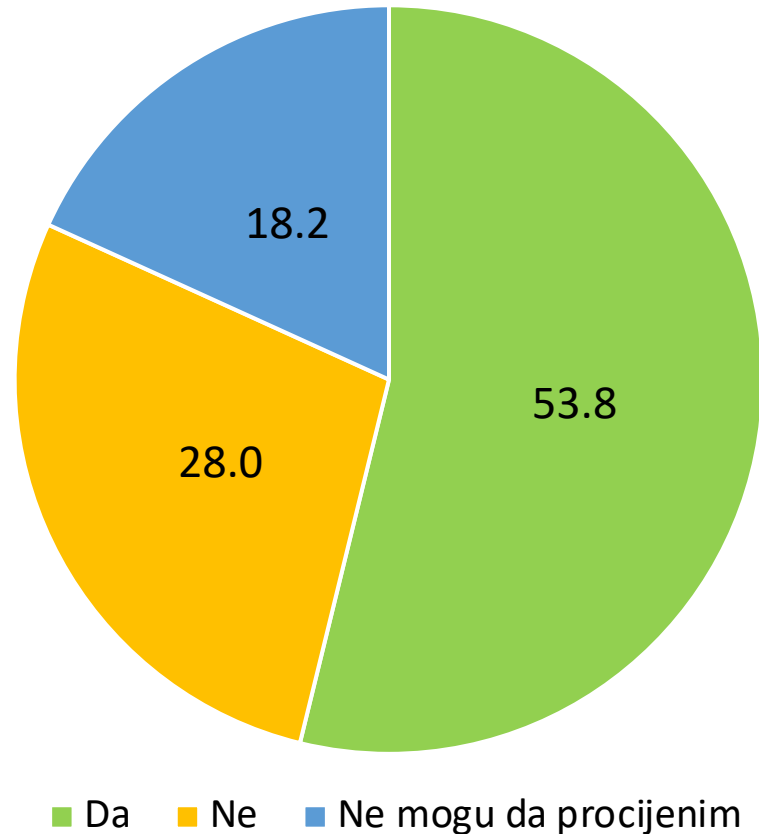

Kao glavne prepreke za organizovanje fer izbora u Crnoj Gori građani i građanke izdvajaju:

- **Zloupotrebu državnih resursa od strane vlasti**
- **Neuređene biračke spiskove**
- **Loše izborno zakonodavstvo**

Baza: oni koji misle da izbori nisu fer i poštjeni

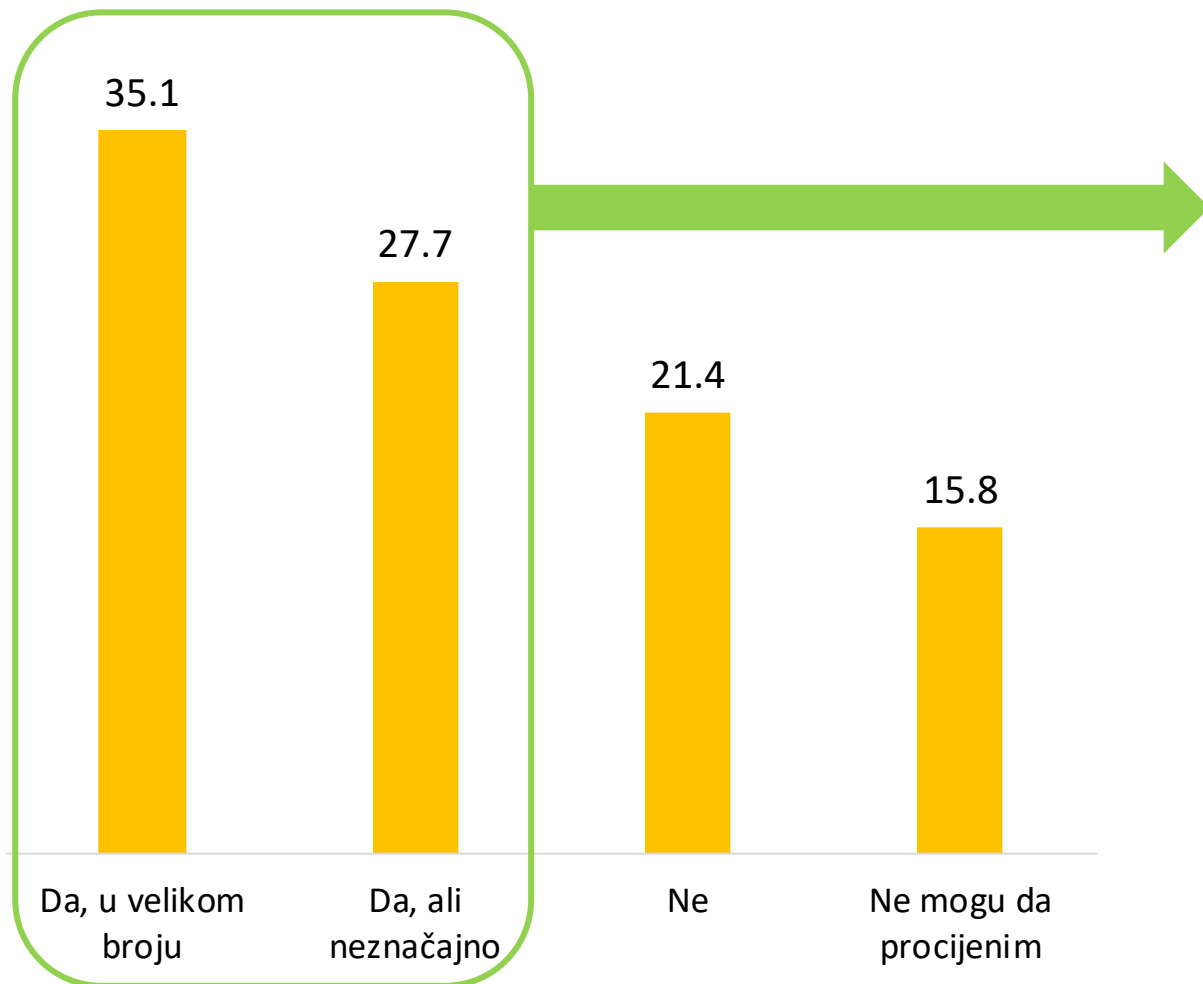
DA LI JE GLASANJE NA IZBORIMA U CRNOJ GORI TAJNO?

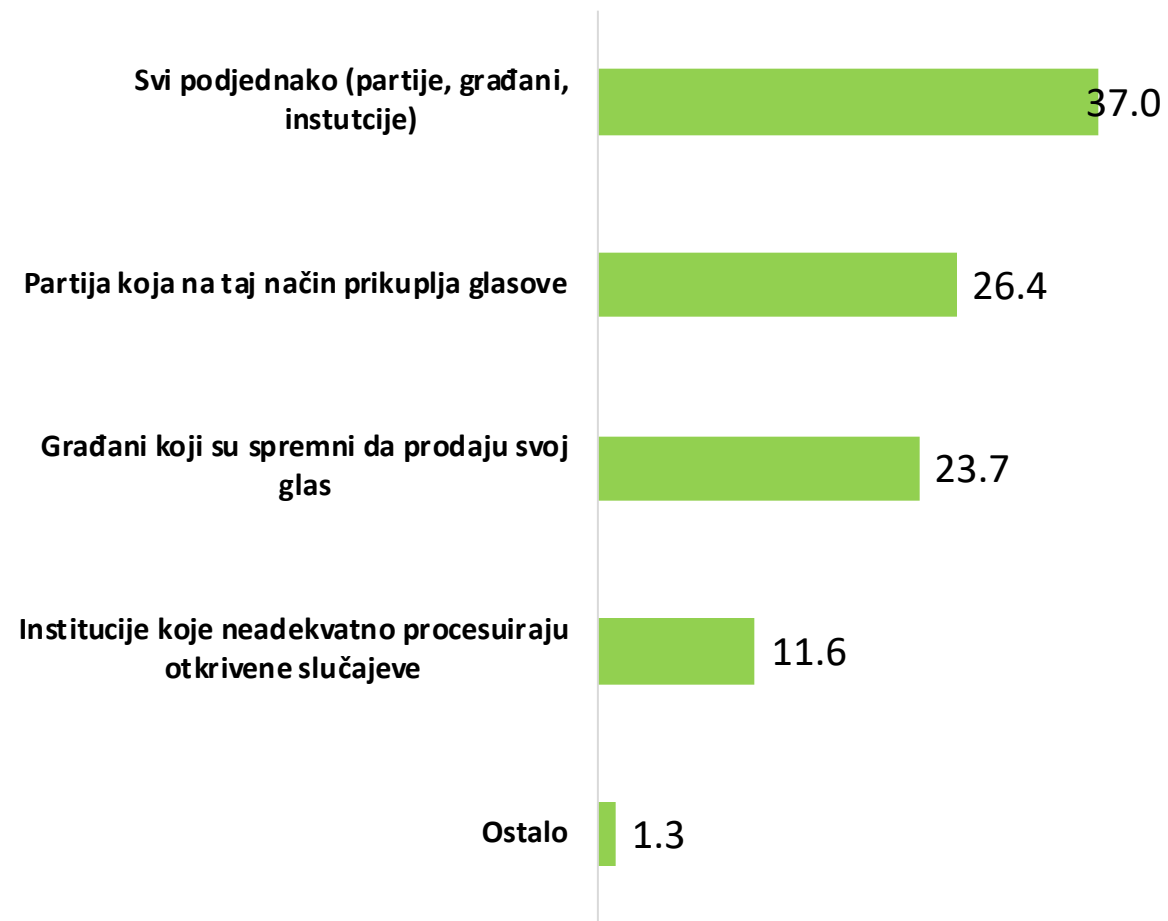
Više od polovine građana i građanki smatra da je glasanja na izborima u Crnoj Gori tajno.

Suprotnog stava je 28%, dok skoro svaki peti ispitanik ne može to da procjeni.

DA LI SE U CRNOJ GORI KUPUJU GLASOVI NA IZBORIMA?

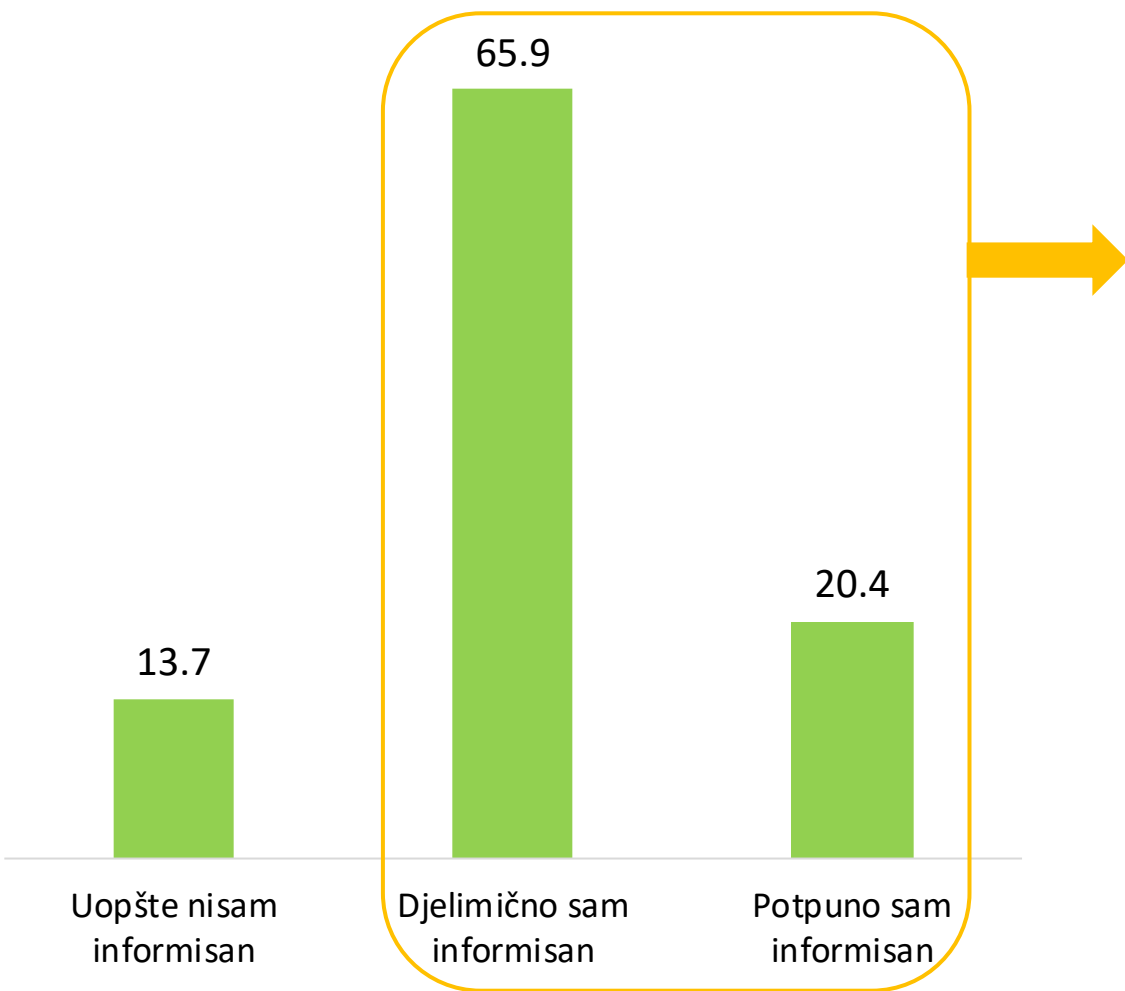

KO JE ODGOVORAN ZA KUPOVINU GLASOVA?

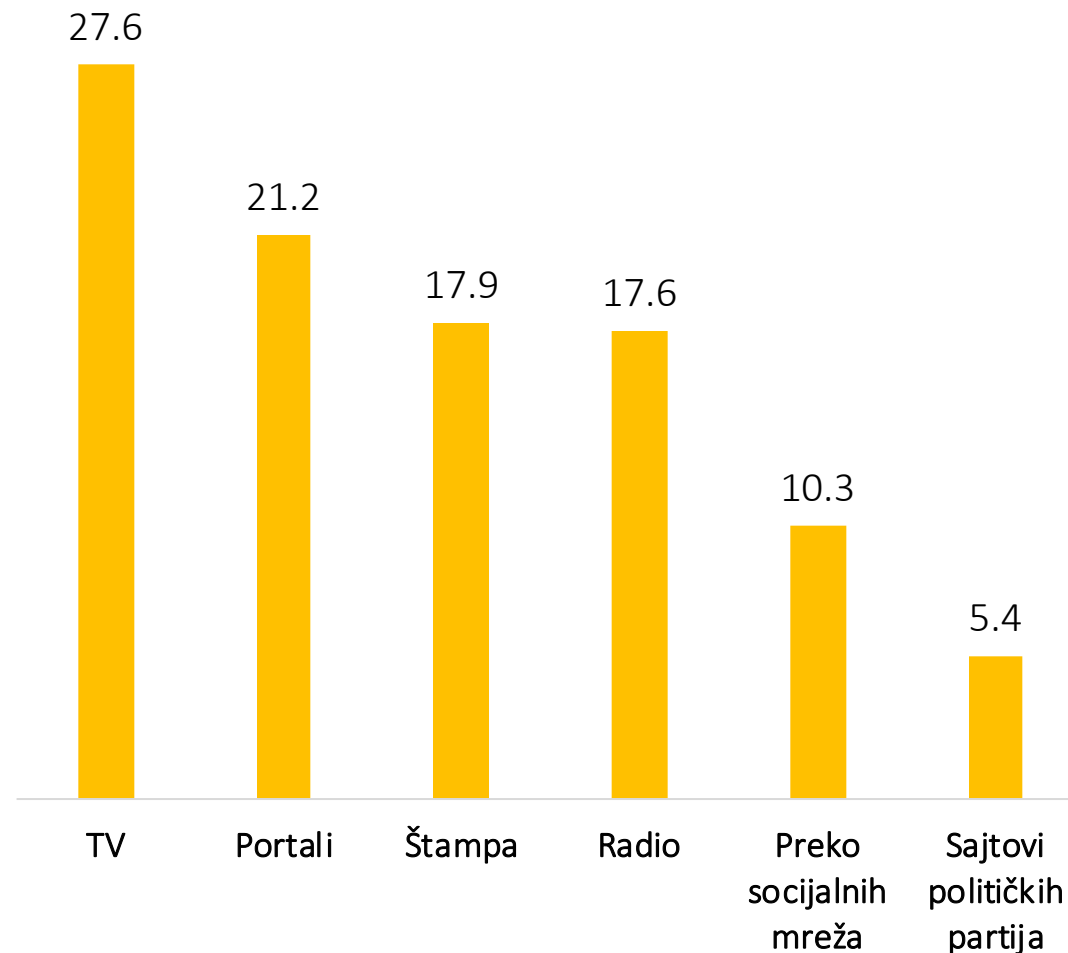

Više od 1/3 građana i građanki smatra da se u velikom broju kupuju glasovi na izborima, a da se to čini, ali neznačajno, stava je njih 27,7%. Samo svaki peti ispitanik smatra da ne postoji kupovina glasova. Kao najodgovornije za postojanje ove pojave, ispitanici percipiraju sve aktere izbornog procesa (političke partije, institucije i same građane), a u pojedinačnoj procjeni partije i one koji su spremni da prodaju svoj glas.

INFORMISANOST GRAĐANA I GRAĐANKI O RADU POLITIČKIH PARTIJA I NJIHOVIM STAVOVIMA

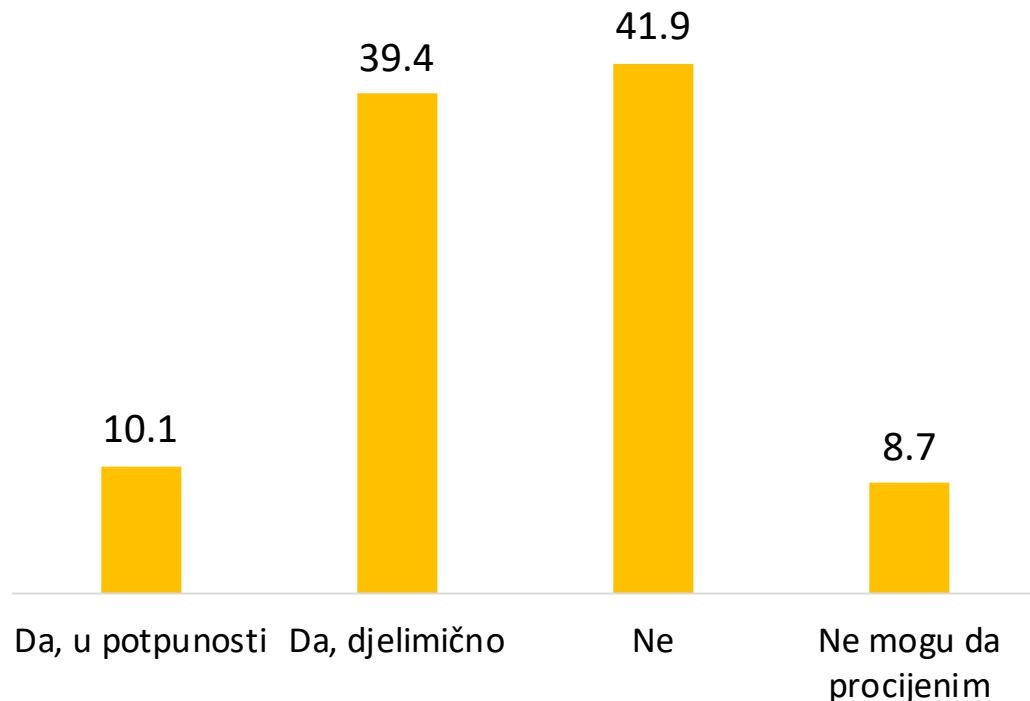

PUTEM KOJIH MEDIJA SE NAJVIŠE/NAJČEŠĆE INFORMIŠETE O RADU POLITIČKIH PARTIJA I NJIHOVIM STAVOVIMA?

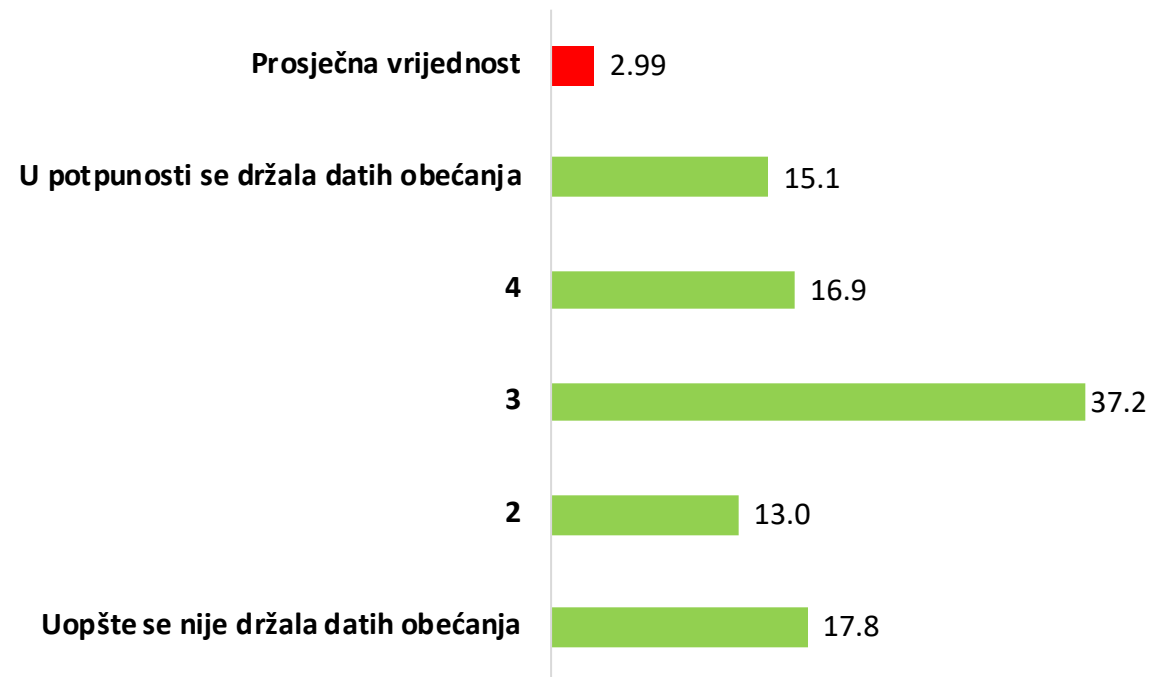
Dvije trećine građana i građanki navodi da je djelimično informisano o radu političkih partija, a svaki peti ispitanik da je potpuno informisan. Kao izvori informisanja izdvajaju se TV i portali.

DA LI GRAĐANI VJERUJU OBEĆANJIMA POLITIČKIH PARTIJA?

KOLIKO SE PARTIJA, ZA KOJU STE GLASALI NA PROŠLIM PARLAMENTARNIM IZBORIMA, DRŽALA OBEĆANJA DATIH U PREDIZBORNOJ KAMPANJI?*

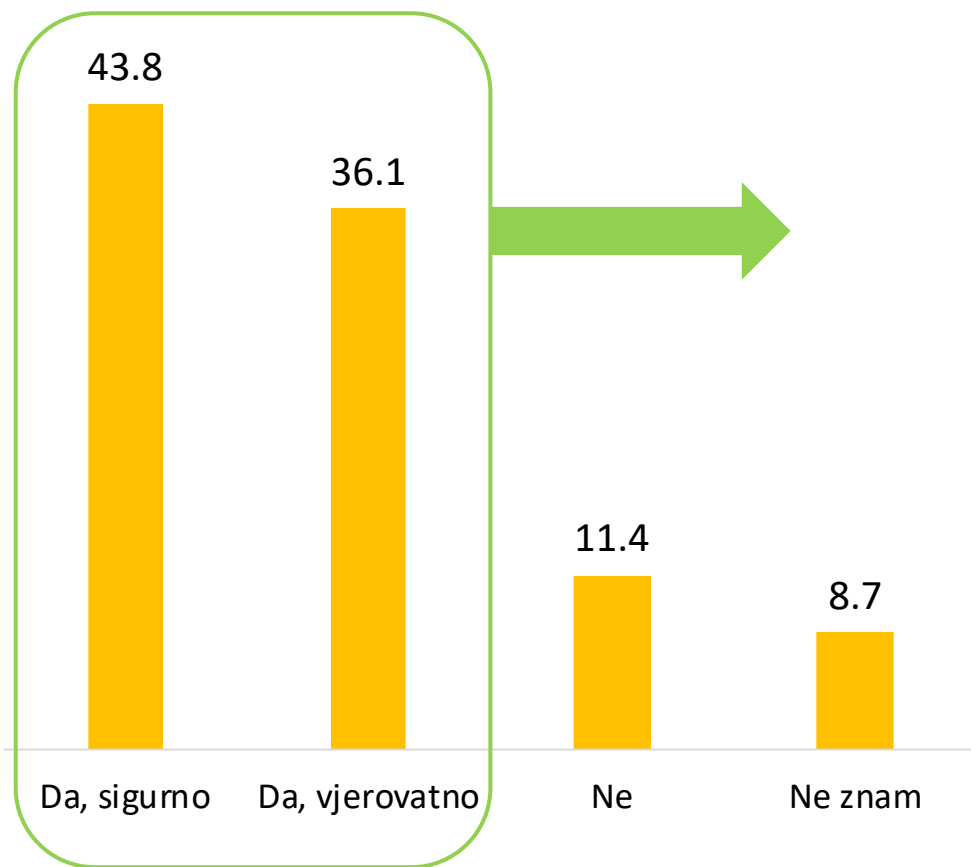
*MJERENO NA SKALI OD 1 DO 5

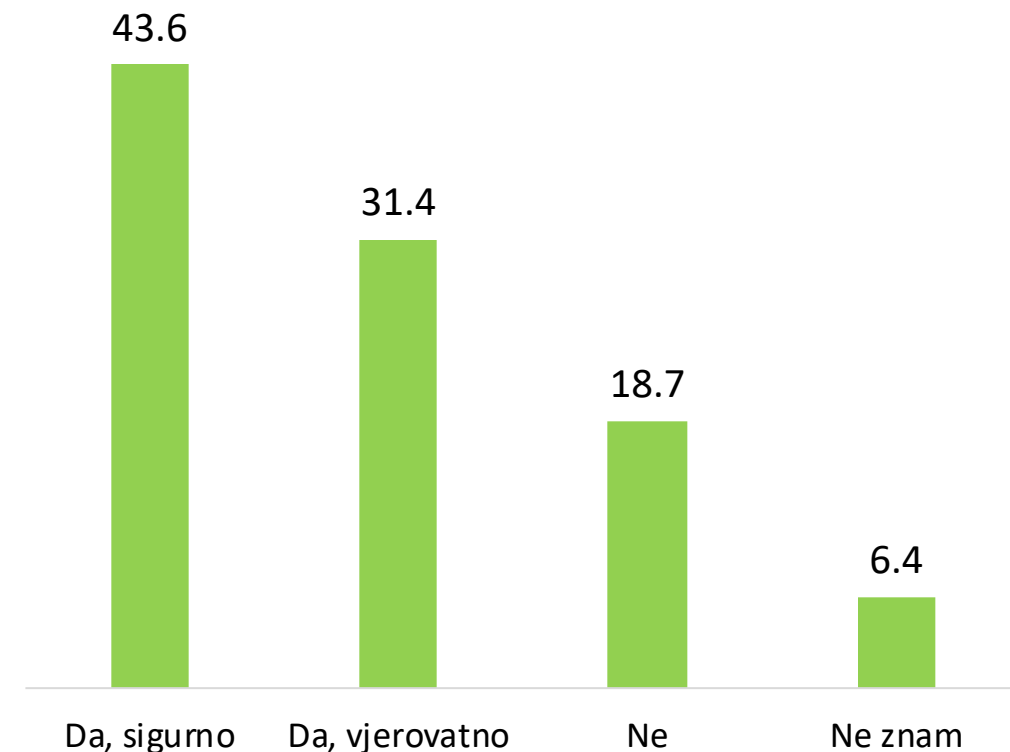
Svaki deseti građanin i građanka u potpunosti vjeruje političkim partijama, dok im oko 40% djelimično vjeruje, odnosno uopšte ne vjeruje.

Nivo držanja obećanja od strane političkih partija, mjeren na skali od 1 do 5, iznosi 2,99. To znači da su političke partije, za koje su ispitanici glasali, po njihovoj ocjeni, samo djelimično ispunile predizborna obećanja.

DA LI ĆETE GLASATI NA PARLAMENTARNIM IZBORIMA 2020?

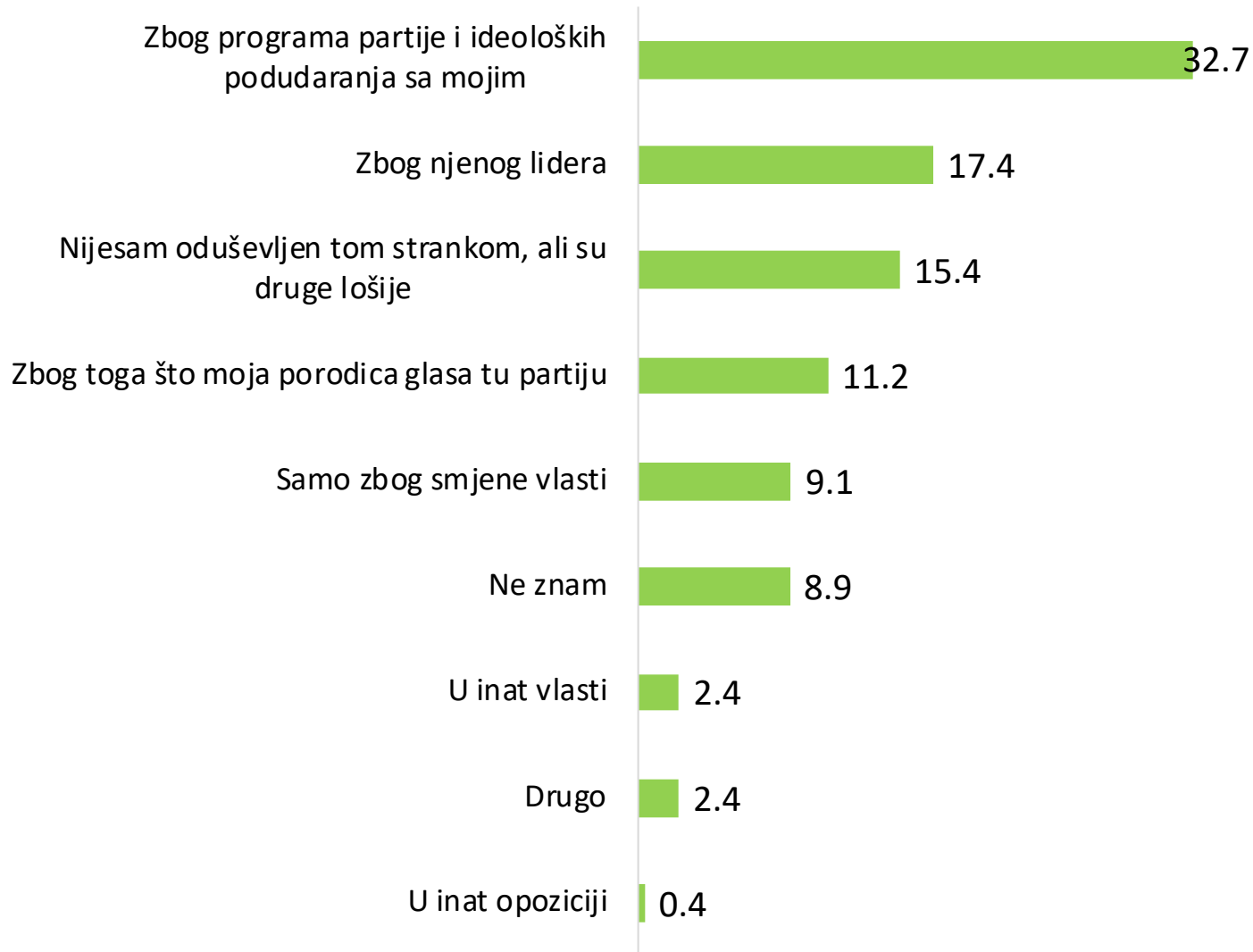
DA LI ĆETE OPET GLASATI ZA ISTU POLITIČKU PARTIJU KAO NA PROŠLIM IZBORIMA?

Najveći broj građana i građanki navodi da će glasati na narednim izborima, dok je svaki deveti eksplicitno odgovorio da neće izaći na birališta.

Oni koji budu izašli na izbore će u najvećem broju slučajeva glasati za istu partiju za koju su glasali na prethodnim izborima.

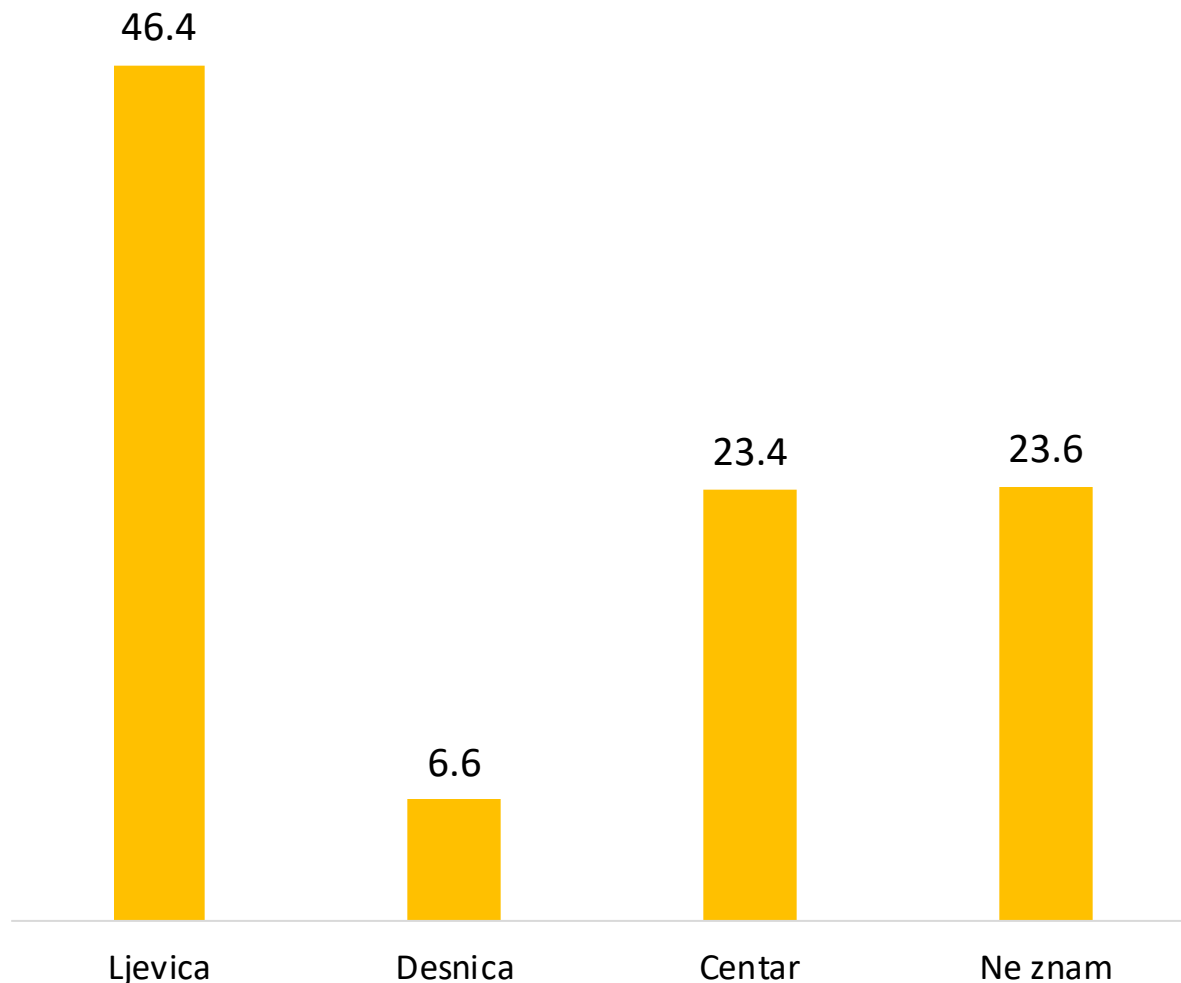
ZBOG ČEGA BISTE GLASALI ZA ODREĐENU PARTIJU?

Kao razlozi zbog kojih se opredjeljuju da glasaju za određenu stranku, građani i građanke najčešće navode:

- **Program partije**
- **Lidera partije**
- **Nepostojanje bolje alternative**

DA LI GRAĐANI I GRAĐANKE CRNE GORE SEBE VIDE KAO LJEVIČARE ILI DESNIČARE?

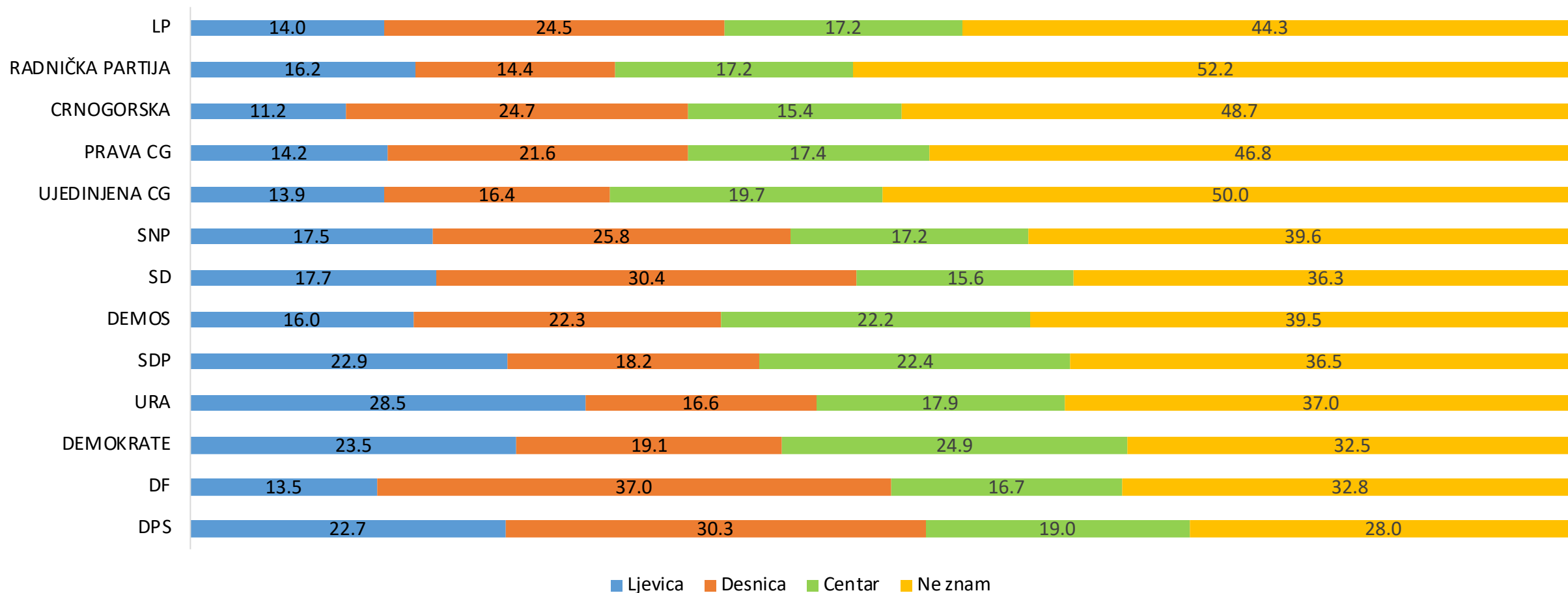

Blizu polovine građana i građanki sebe vidi kao ljevičare, dok skoro svaki četvrti ispitanik svoju političku orijentaciju pozicionira na centru.

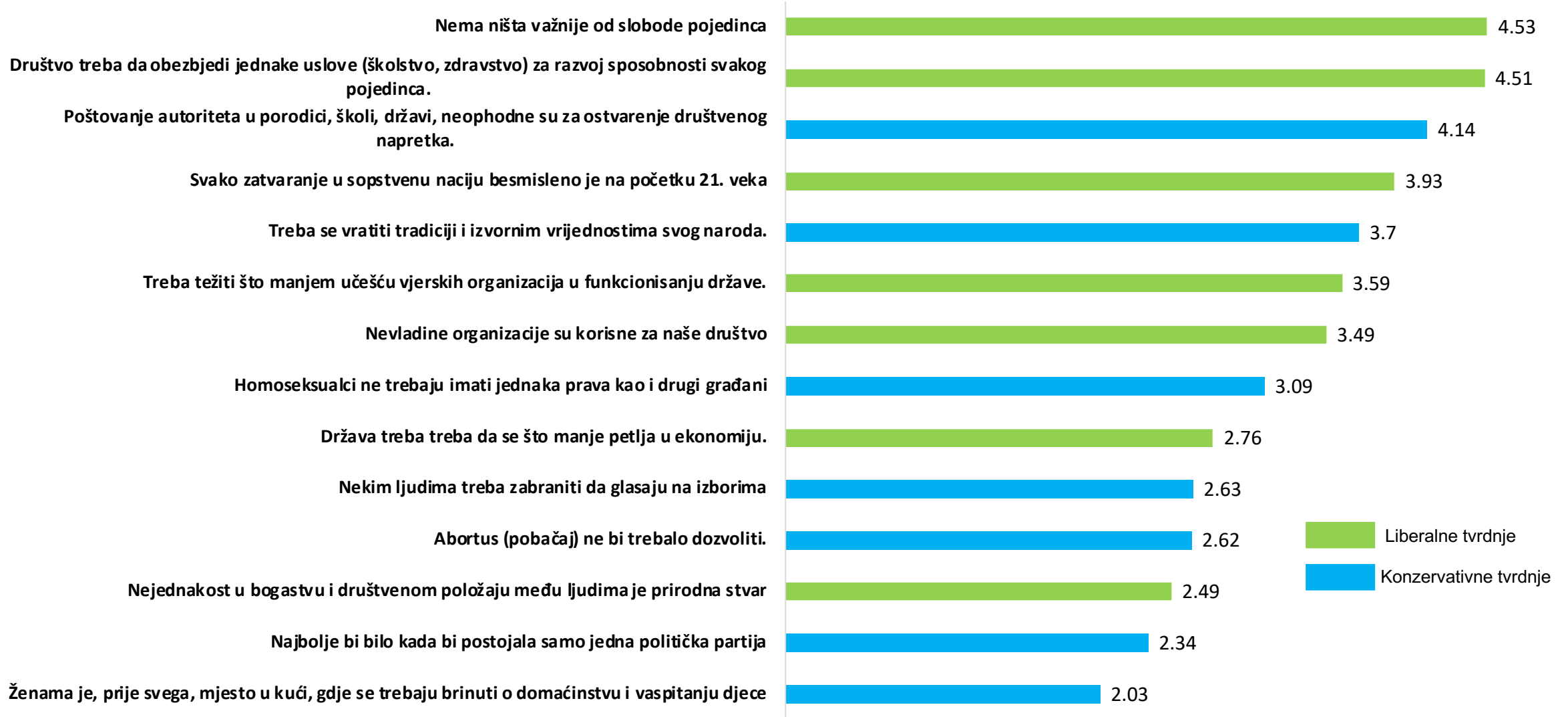
Ipak, skoro četvrtina nije mogla da se odredi u vezi sa ovim pitanjem.

Svega 6,6% građana i građanki se odredilo ka desnici.

KAKO GRAĐANI I GRAĐANKE POZICIONIRAJU POLITIČKE PARTIJE U CRNOJ GORI?

PROSJEČNE VRIJEDNOSTI ZA TVRDNJE KOJE SE ODOSE NA LIBERALIZAM/KONZERVATIZAM

MJERENO NA SKALI OD 1 DO 5

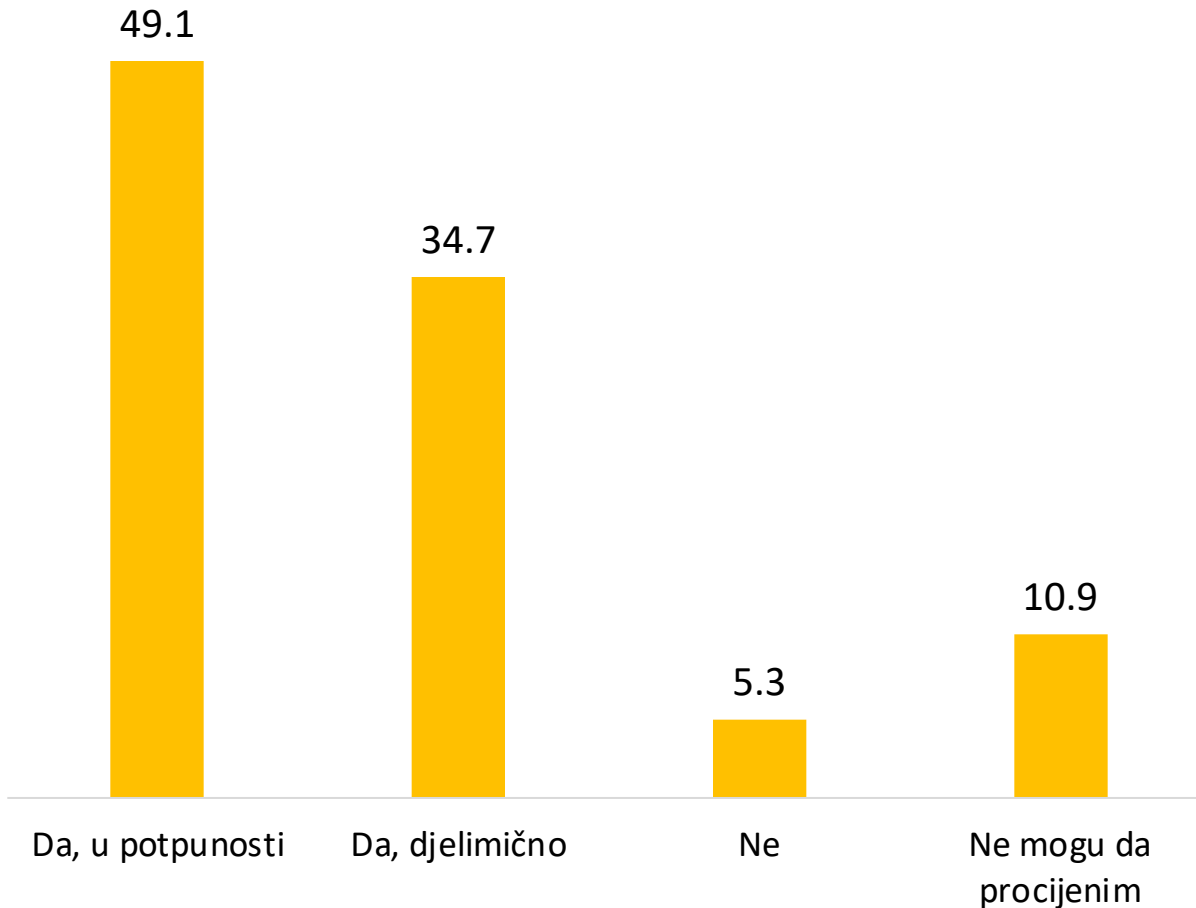
DA LI SE I U KOJOJ MJERI SLAŽETE SA SLJEDEĆIM TVRDNJAMA?

	Uopšte se ne slažem	Uglavnom se ne slažem	I slažem se i ne slažem se	Uglavnom se slažem	Potpuno se slažem
Patriotizam se dokazuje poštovanjem zakona, a ne političkim i nacionalnim simbolima	4.8	7.1	19.8	17.6	50.7
Crnogorske vlasti obezbjeđuju multietničko i multireligijsko društvo	19.0	10.1	25.4	19.4	26.1
Zarad zajedničkog državnog interesa treba u drugi plan staviti nacionalnu i vjersku pripadnost	16.1	9.1	24.1	12.7	38.0

Dvije trećine građana i građanki je saglasno da se patriotizam dokazuje poštovanjem zakona, a ne političkim i nacionalnim simbolima.

Blizu polovine ispitanika smatra da crnogorske vlasti obezbjeđuju multietničko i multireligijsko društvo, dok je polovina njih mišljenja da zarad zajedničkog državnog interesa treba u drugi plan staviti nacionalnu i vjersku pripadnost.

DA LI VJERUJETE DA GRAĐANI I GRAĐANKE MOGU DA UTIČU NA PROMJENE U DRUŠTVU?

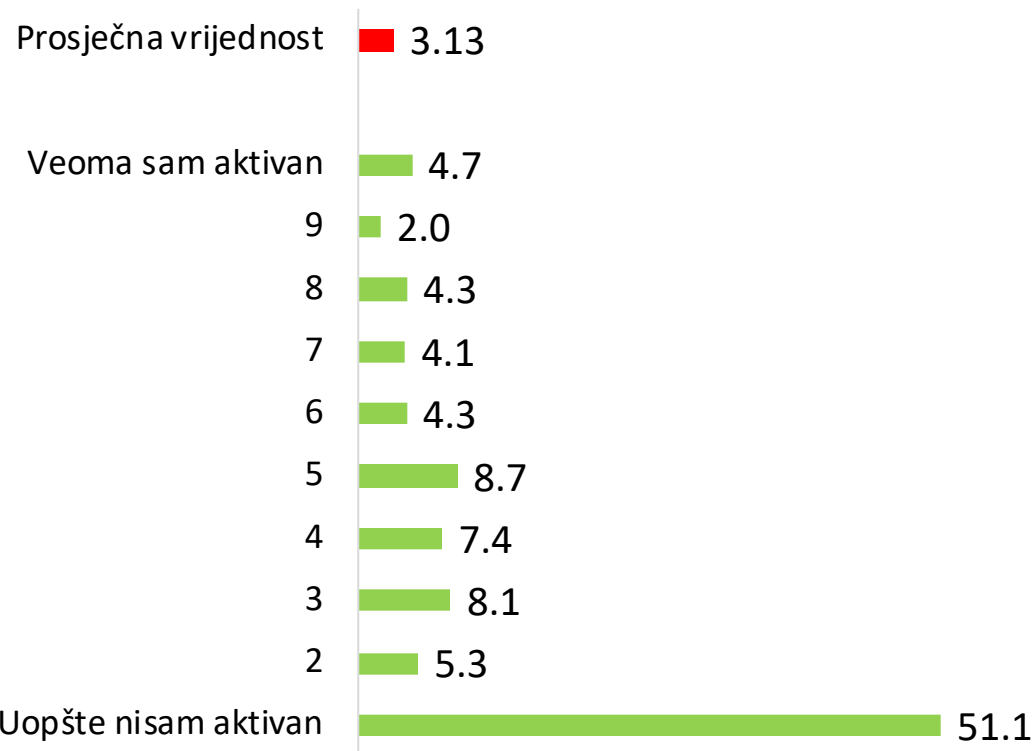
Skoro polovina ispitanika u potpunosti vjeruje da građani i građanke mogu da utiču na promjene u društvu, dok trećina smatra da je to djelimično moguće.

Samo 5,3% je mišljenja da građani nemaju moć da utiču na promjene u društvu.

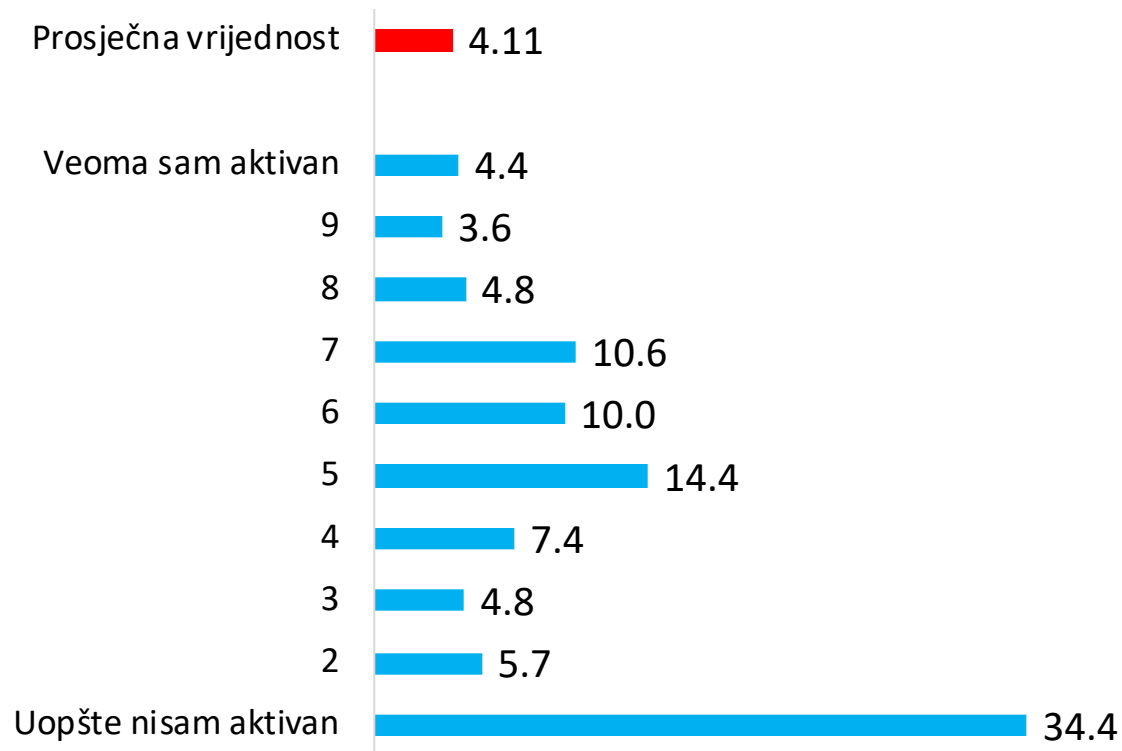
KOLIKO SU GRAĐANI I GRAĐANKE CRNE GORE POLITIČKI I DRUŠTVENO AKTIVNI?

MJERENO NA SKALI OD 1 DO 10

POLITIČKI AKTIVIZAM

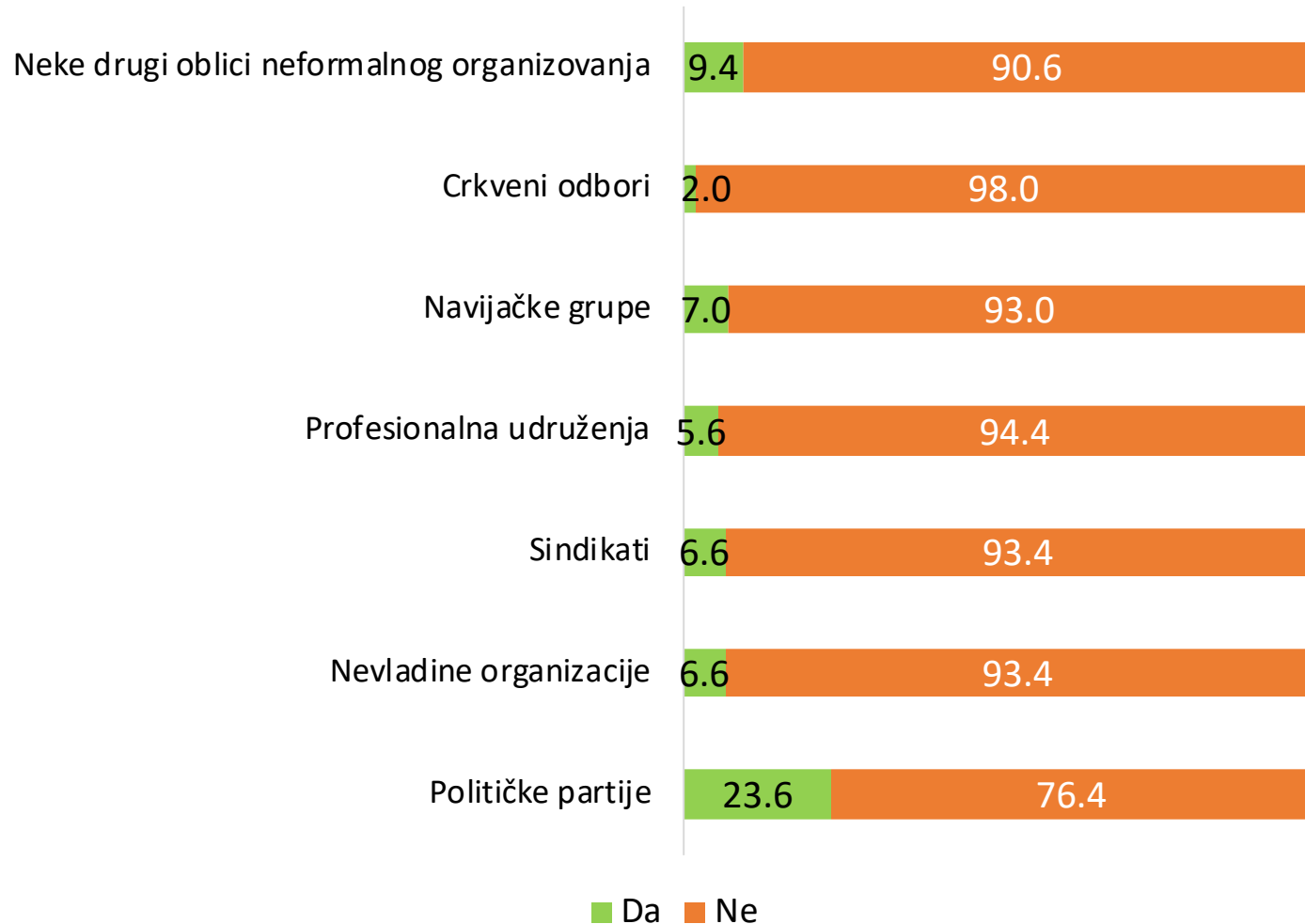

DRUŠTVENI AKTIVIZAM

Građani i građanke Crne Gore, iskazuju veći nivo društvenog nego političkog aktivizma, ali oba vida aktivizma su ispod srednje vrijednosti na skali od 1 do 10.

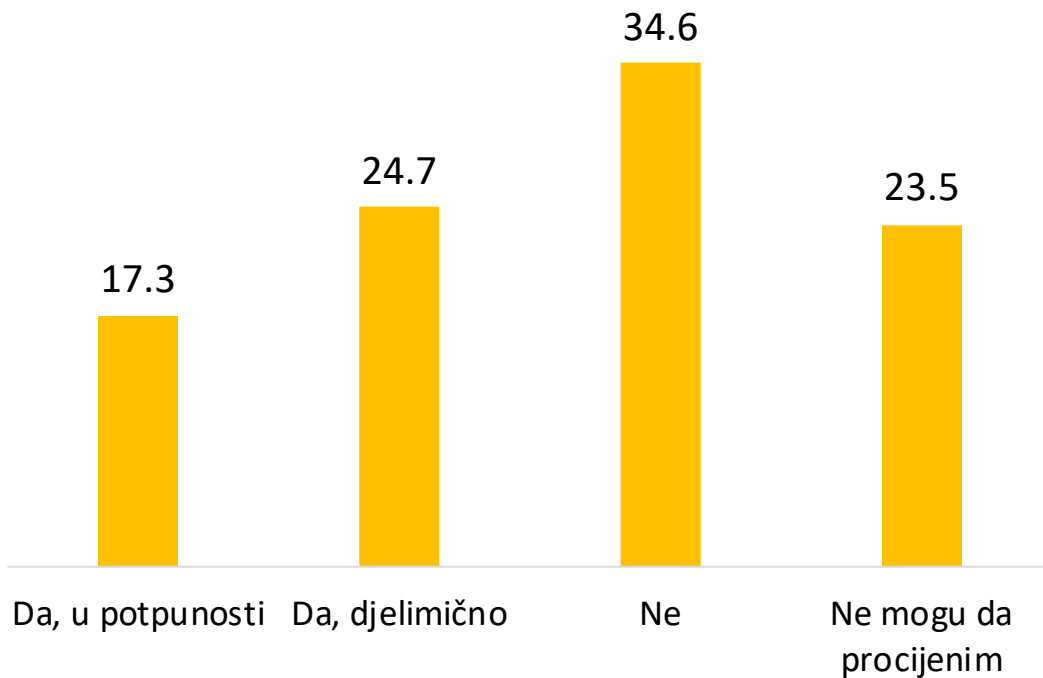
DA LI STE ČLAN NEKE POLITIČKE PARTIJE, NEVLADINE ORGANIZACIJE ILI NEFORMALNE GRUPE?

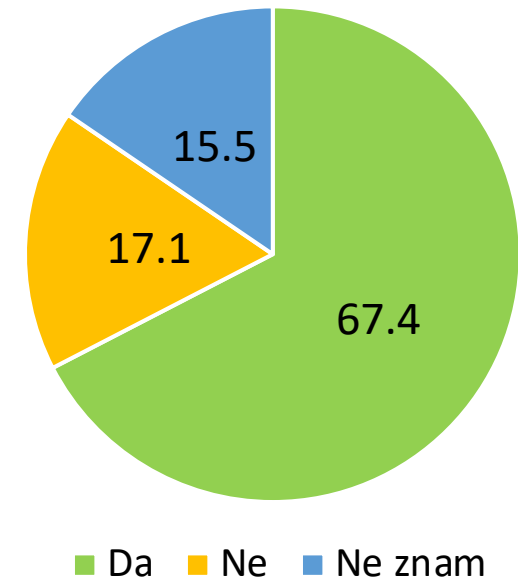
Skoro svaki četvrti ispitanik je izjavio da je član političke partije.

Više od jedne trećine građana i građanki (37,2%) je član neke nevladine organizacije ili neformalne grupe.

DA LI SMATRATE DA JE ČLANSTVO CRNE GORE U NATO DONIJELO KORISTI DRŽAVI?

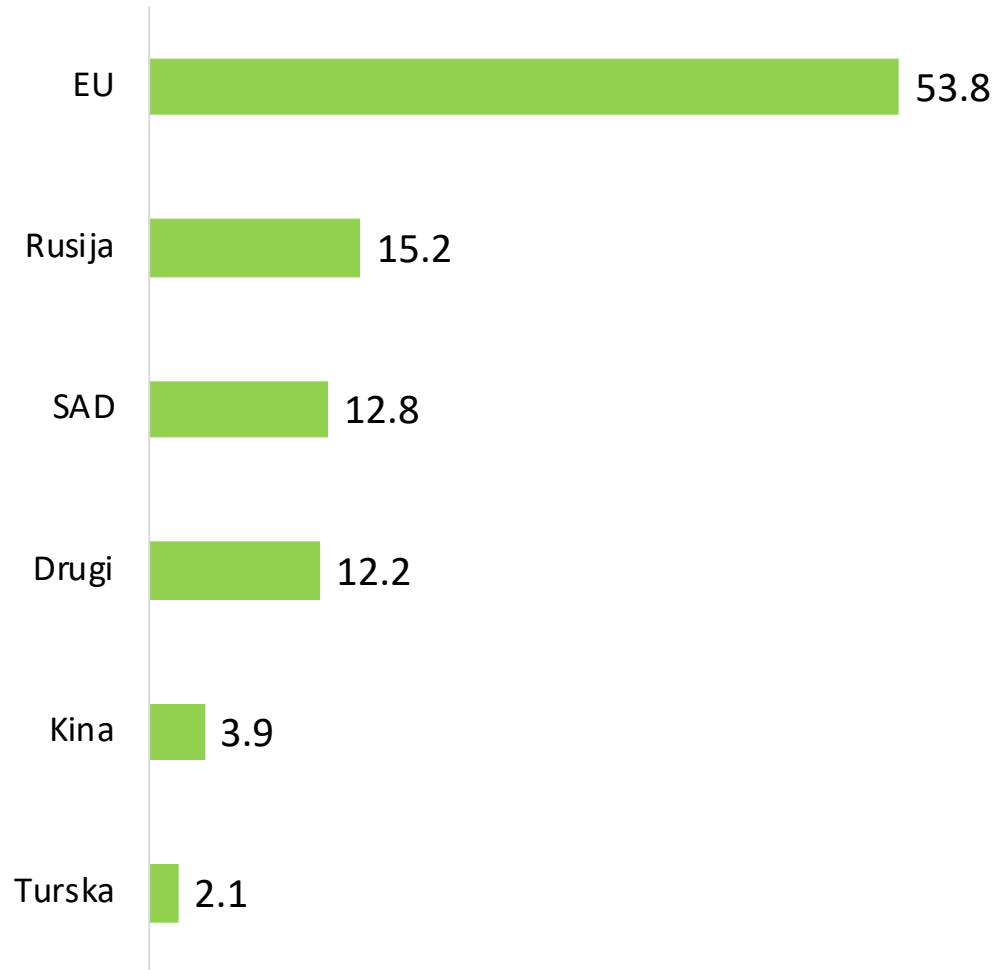
DA LI PODRŽAVATE ČLANSTVO CRNE GORE U EU?

Trećina građana i građanki smatra da članstvo Crne Gore u NATO nije donijelo koristi našoj državi.

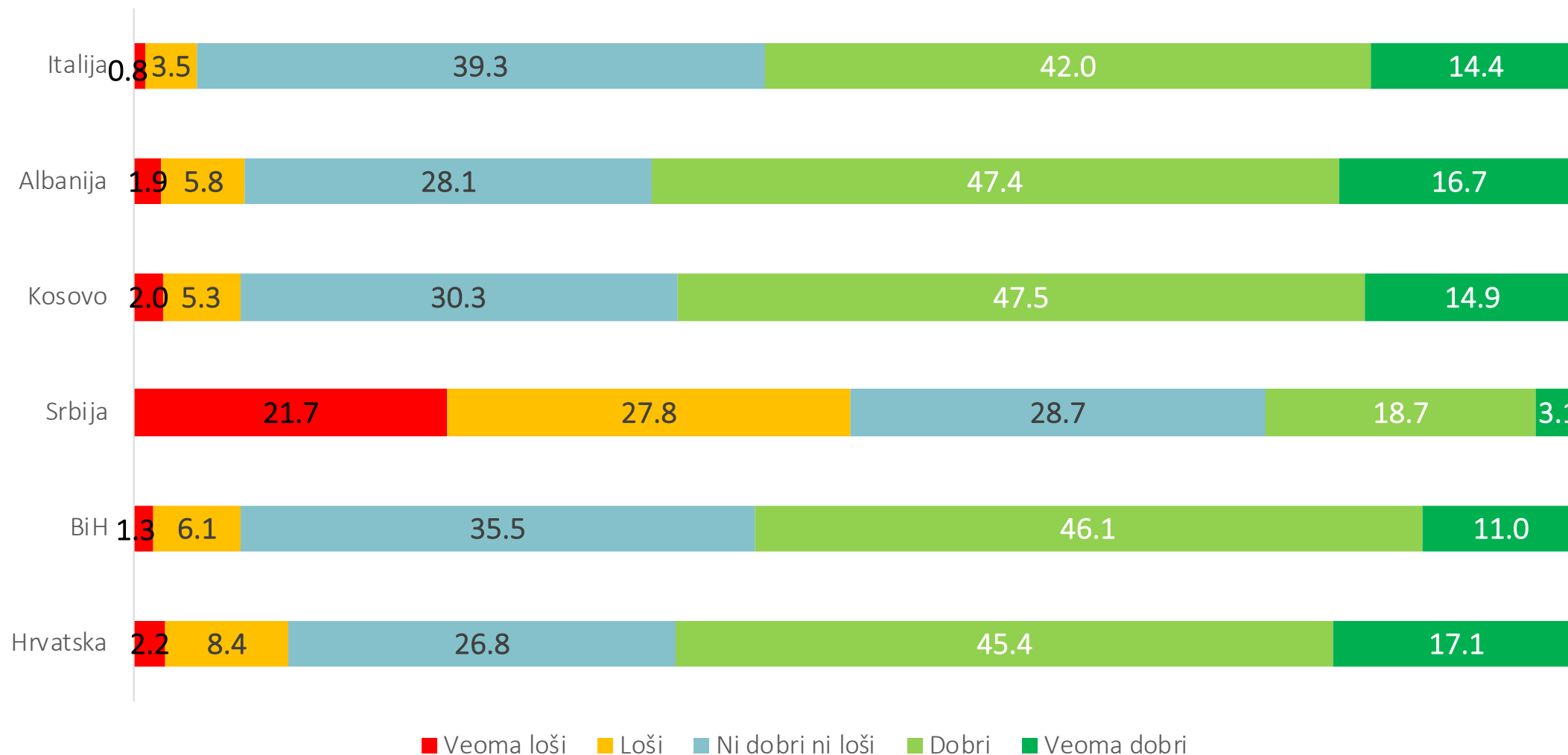
Više od dvije trećine građana podržava članstvo Crne Gore u EU, dok se tome protivi 17,1%.

KO JE NAJVAŽNIJI SPOLJNOPOLITIČKI PARTNER CRNE GORE?

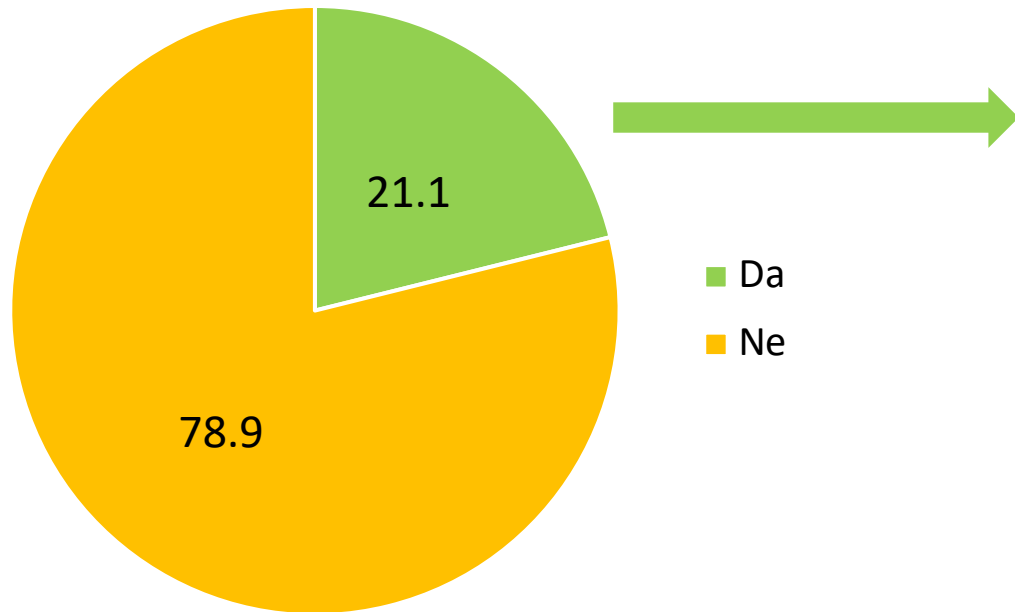
Kao najvažnijeg spoljno-političkog partnera Crne Gore, građani percipiraju EU, a zatim slijede Rusija i SAD.

KAKVI SU ODNOSI CRNE GORE SA SUSJEDIMA?

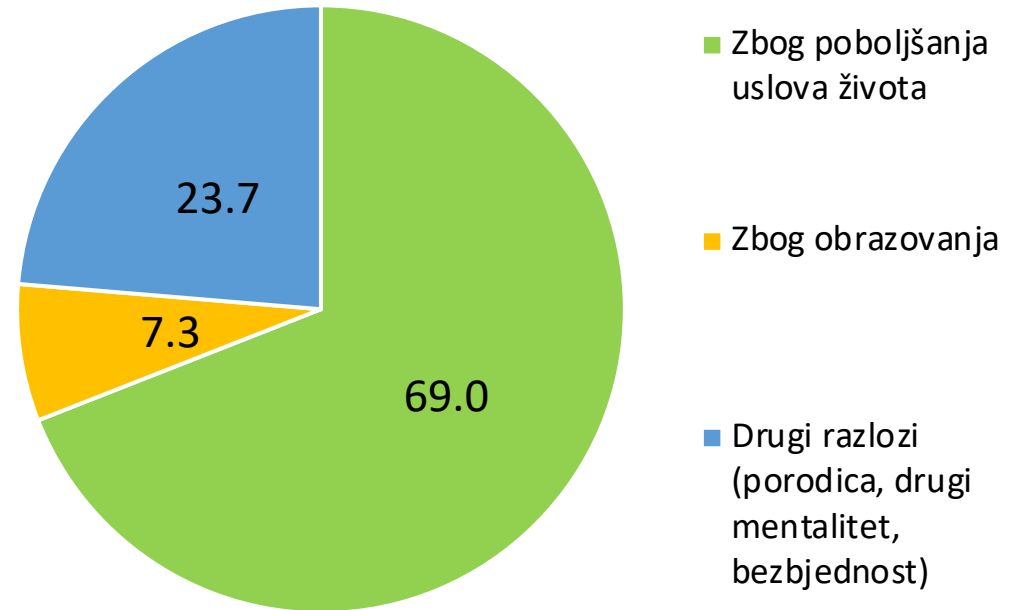

Građani i građanke smatraju (u natpolovičnoj većini) da su odnosi Crne Gore sa svim susjedima, izuzev Srbije, veoma dobri i dobri.

DA LI ŽELITE DA NAPUSTITE CRNU GORU?

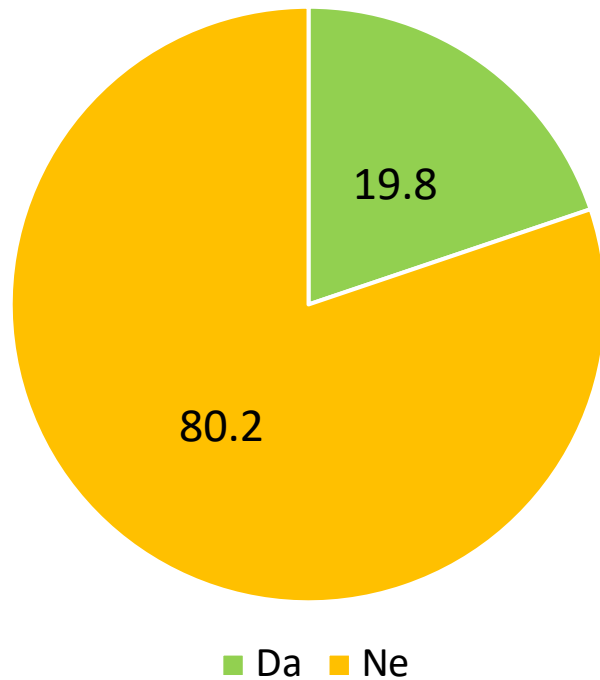
RAZLOZI ZBOG KOJIH BI NAPUSTILI CRNU GORU

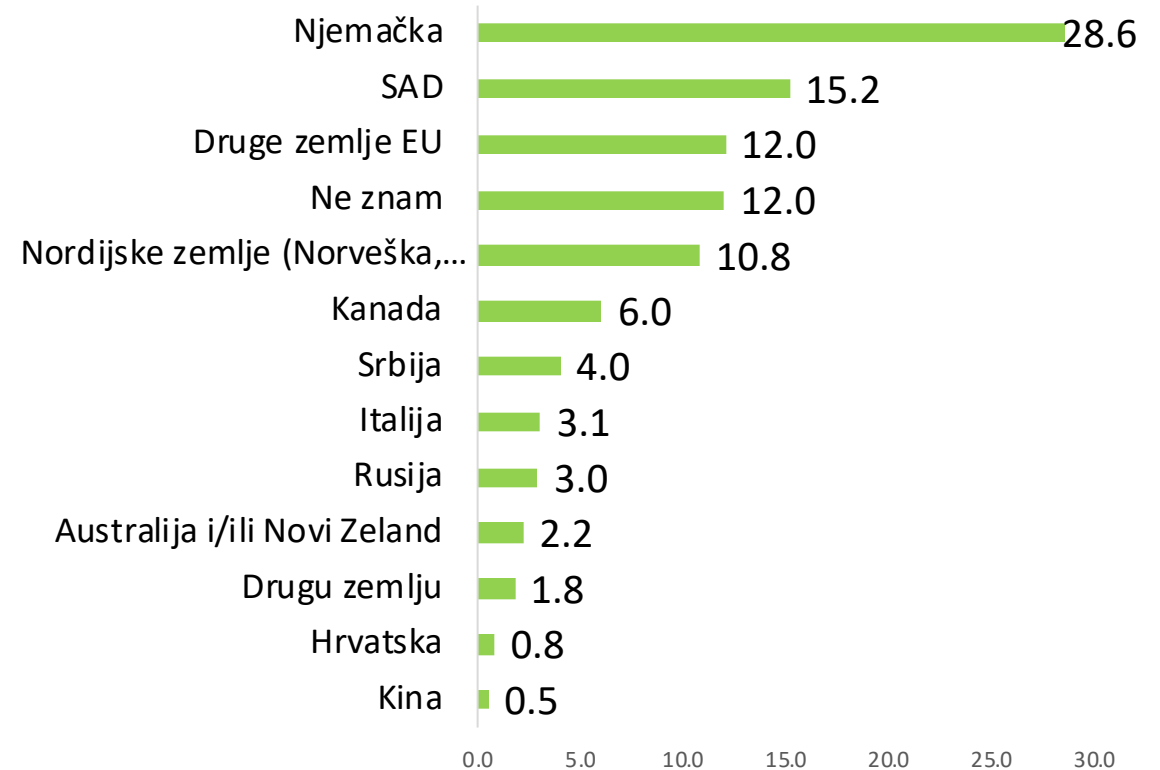
Svaki peti ispitanik je izjavio da želi da napusti Crnu Goru, a među onima koji žele da napuste državu prednjače mladi i obrazovaniji ispitanici.

Kao glavni razlog zbog kojeg bi napustili Crnu Goru, navodi se poboljšanje uslova života.

DA LI PLANIRATE DA NAPUSTITE CRNU GORU?

AKO BISTE NAPUŠTILI CRNU GORU, U KOJU DRŽAVU BISTE OTIŠLI?

Svaki peti ispitanik i planira da napusti Crnu Goru.

Ukoliko bi, hipotetički, napustili Crnu Goru, građani i građanke bi u najvećem procentu izabrali Njemačku kao zemlju preseljenja, zatim SAD i druge države EU, a poželjne su i nordijske zemlje.

Centar za građansko obrazovanje
Centre for Civic Education

FRIEDRICH
EBERT
STIFTUNG